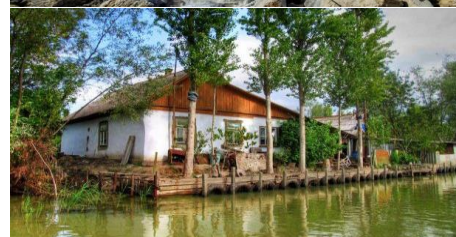

Одеська обласна державна адміністрація

Паспорт Одеської області

2017 рік

ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ
соціально-економічний паспорт

Обласний центр - місто-герой Одеса

I. Загальні відомості про Одеську область

Дата утворення: 27 лютого 1932 року.

Площа: 33,3 тис. кв. км, 5,5% від території України.

Відстані: від м. Одеса до м. Києва залізницею - 652 км, автошляхом - 480 км.

Населення: середня чисельність населення області станом на 01.12.2017 рік становила 2382,585 тис. осіб.

Клімат: вологий, помірно-континентальний, поєднує риси континентального і морського. Середньорічна температура коливається від 8,2°C на півночі до 10,8°C на півдні області. Загальна сума опадів 340-470 мм на рік. Взимку переважають північні і південно-західні вітри, влітку - північно-західні і північні. Південна половина області схильна до посух та суховіїв.

Географічні дані: область займає територію Північно-Західного Причорномор'я від гирла річки Дунай до Тілігульського лиману (морське узбережжя в межах області простягається на 300 км), а від моря на північ - на 200-250 км .

Гідрографічна мережа: річкова мережа області належить басейнам Чорного моря, Дністра, Південного Бугу. На території області налічують близько 200 річок довжиною понад 10 км. Головні річки: Дунай (з Кілійським гирлом), Дністер (з притокою Кучурган), Кодима і Савранка (притока Південного Бугу). У приморській смузі багато прісноводних (Кагул, Ялпуг, Катлабух) і солоних (Сасик, Шагани, Алібей, Бурнас) озер. Також на узбережжі знаходиться велика кількість лиманів, найбільші - Дністровський, Куяльницький і Хаджибейський.

Кордони: Одеська область розташована на крайньому південному заході України та межує з Вінницькою, Кіровоградською, Миколаївською областями, а також з Республікою Молдова та Румунією.

Кількість адміністративних одиниць, населених пунктів та рад: районів - 26; сільських населених пунктів - 1124; селищ міського типу - 33; міст - 19, у тому числі: міст обласного значення - 9; міст районного значення - 10.

Районних рад -26; міських рад – 15; селищних рад – 25*; сільських рад – 337**.

* з урахуванням селищних рад, які увійшли до складу ОТГ та в процесі реорганізації припинилися.

** з урахуванням сільських рад, які увійшли до складу ОТГ та в процесі реорганізації припинилися.

II. Історична довідка про адміністративно-територіальний устрій та економічний стан регіону

XIX століття

Систематичне заселення та господарське освоєння території, на якій розташована Одеська область, почалось на початку XIX століття. До середини 30-х років переселенський рух носив в основному землеробський характер, однак швидке зростання міст та зменшення вільних резервів державних земель посилили роль неземлеробського міграційного руху в міста.

У першій половині XIX ст. Північно-Західне Причорномор'я виконувало функції транзитної території, через яку проходив на експорт український хліб. Надзвичайно важливим чинником, який сприяв господарському освоєнню та заселенню краю, було будівництво на території нинішньої Одеської області залізниць.

Необхідність господарського освоєння багатого на агрокліматичні ресурси та вигідно розміщеного в економіко-географічному відношенні краю сприяло тому, що уряд почав роздавати величезні земельні ділянки також і іноземним поселенцям (німці, болгари). Їхні поселення розташовувались в приморських районах (теперішні Комінтернівський, Овідіопольський, Біляївський), а також на Ізмаїльщині. Переселенці створювали цілі округи, вони отримали для себе права «іноземних колоністів» і пільгові умови заселення.

Приток робочої сили мав вирішальний вплив на зростання міських поселень та портових центрів. Вздовж торгових трактів виникали невеликі міські поселення, які набували функцій місцевих центрів торгівлі зерном. В них також починають розвиватися різні ремесла, а в деяких з'являються фабрично-заводські підприємства (Балта, Ананьїв та ін.).

Наприкінці XIX ст. в Одесі було майже 500 промислових підприємств, на яких працювало 16 тис. робітників. Будувались вовняні фабрики, було налагоджене виробництво канатів, розвивався рибний промисел, виноробство, борошномельне виробництво, сільськогосподарське машинобудування та морський транспорт.

XX століття

Довоєнні та воєнні часи (1932-1944 роки)

Адміністративно-територіальний устрій. Одеська область була утворена 27 лютого 1932 року Постановою IV позачергової сесії Всеукраїнського центрального виконавчого комітету, яка була опублікована у «Збірнику законів і розпоряджень Робітничо-селянського Уряду України» від 29 лютого 1932 року № 5.

На той час Одеська область включала частини територій нинішніх **Кіровоградської, Херсонської та Миколаївської областей.** До її складу входили чотири міста, безпосередньо підлеглі області (Одеса, Кіровоград, Миколаїв, Херсон), і **46 районів:** Анатоліївський (Тилігуло-Березанський),

Андрієво-Іванівський, Антоно-Кодинцівський (Комінтернівський), Арбузинський, Баштанський, Березівський, Бериславський, Біляївський, Благоевський, Бобринецький, Велико-Висківський, Велико-Олександрівський, Вільшанський, Вознесенський, Голованівський, Голо-Пристанський, Гросулівський, Грушківський, Добровеличківський, Доманівський, Жовтневий, Зельцьський, Знамянський, Калініндорфський, Карл-Лібкнехтівський, Каховський, Кривоозерський, Любашівський, Ново-Архангельський, Ново-Бузький, Ново-Миргородський, Ново-Одеський, Ново-Український, Очаківський, Первомайський, Роздільнянський, Скадовський, Снігурівський, Спартаківський, Троїцький, Устинівський, Фрунзівський (Захаріївський), Хмелівський, Хорлівський, Цебриківський та Цюрупинський.

У лютому 1932 року Біляївський район був розформований і його територія повністю приєднана до території Одеської міськради. З частини території Бобринецького району (13 сільрад) був утворений Братський район, з частини території Любашівського району (14 сільрад) - Велико-Врадіївський район.

Постановами ВУЦВК від 22 січня і 17 лютого 1935 року ряд районів на Україні були укрупнені. Зокрема, **до утворених районів Одеської області додалося ще 20:** Афіамський, Біляївський, Благодатнівський, Березнегуватський, Володимирський, Варварівський, Вітязевський, Горностаївський, Гайворонський, Єланецький, Єлизаветградківський, Мостовський, Мало-Висківський, Ново-Воронцовський, Привільнянський, Піщано-Бродський, Тишківський, Чаплинський, Ширяївський, Янівський. Указами Президії Верховної Ради СРСР від 22 вересня 1937 року та 10 січня 1939 року низка районів була виключена зі складу Одеської області та передана до Миколаївської і Кіровоградської областей.

У 1938 році були скасовані Зельцьський район з передачею його території до складу Роздільнянського району, Спартаківський район - до Роздільнянського та Біляївського районів, Благоївський район - до Комінтернівського та Янівського районів, Карл-Лібкнехтівський район - до Березівського району Одеської області та Варварівського району Миколаївської області.

У зв'язку з Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 січня 1939 року стосовно утворення Кіровоградської області були передані в новостворену область наступні райони: Тишківський, Хмелівський, Піщано-Бродський, Ново-Архангельський, Добровеличківський, Мало-Висківський, Велико-Висківський, Ровнянський, Ново-Український і Ново-Миргородський.

У серпні 1940 року з утворенням **Молдавської Радянської Соціалістичної республіки до Одеської області відійшли такі райони** колишньої Автономної Молдавської Радянської Соціалістичної республіки: Ананьївський, Котовський, Піщанський, Балтський, Чорнянський, Валегоцулівський, Кодимський і Красноокнянський.

Таким чином, **перед Великою Вітчизняною війною Одеська область поділялася на такі райони:** Андрієво-Іванівський (Андре-Іванівський), Арбузинський, ~~Ананьївський~~, ~~Балтський~~, Біляївський, Березівський,

Благодатневський, Братський, Велико-Врадіївський, Валегоцуловський, Веселинівський, Вільшанський, Вознесенський, Гайворонський, Голованівський, Гросуловський, Доманівський, Грушківський, Жовтневий, Комінтернівський, Кодимський, Котовський, Красноокнянський, Кривоозерський, Любашівський, Мостовський, Овідіопольський, Одеський, Первомайський, Роздільнянський, Савранський, Троїцький, Фрунзівський, Цебриківський, Чернянський, Ширяївський і Янівський.

30 серпня 1941 року відповідно до німецько-румунського договору на окупованій Німеччиною і Румунією території півдня України була **утворена нова адміністративно-територіальна одиниця - Губернаторство Трансністрія**, до якої увійшли вся Одеська область, частини Вінницької і Миколаївської областей, лівобережна частина Молдавії.

Економічний стан. Під час утворення Одеської області значними темпами розвивався економічний потенціал області. Створювались нові підприємства, а старі технологічно оновлювались.

У 1932 році **промисловість Одеської області** була представлена машинобудуванням, суднобудуванням, виробництвом будматеріалів, деревообробною, текстильною, хімічною і харчовою промисловістю. В Одесі діяли такі підприємства як канатний завод, джгутова фабрика, Одеська сукняна фабрика, що належали до текстильної промисловості, завод Жовтневої революції, Одеський завод Марті, що належали до металообробної промисловості, Одеський завод шампанських вин, підприємства харчової промисловості м. Одеси. У районах області харчову промисловість представляли фабрики кустарного типу, за винятком трьох великих цукроварень.

Сільське господарство було основною за обсягом виробництва й зайнятості трудових ресурсів галуззю матеріального виробництва в області. У 1932 році на території Одеської області працювало 89 машинно-тракторних станцій, які мали на озброєнні майже 5 тисяч тракторів та іншу сільськогосподарську техніку, організувалися колгоспи і радгоспи.

У 1930-х роках в Одеській області вирощували пшеницю, кукурудзу, соняшник, цукрові буряки (у північній частині) та ін. Впроваджувалися посіви на поливних землях. Культивувалися ефіроолійні культури (казанлицька і червона троянди, ірис, лаванда, шавлія мускатна), тютюн, гірчиця, лікарські рослини, південні коноплі та овочево-баштанні культури: томати, баклажани, кабачки, огірки, перець, дині, кавуни. Поширювалися сади та виноградники. Вирощували абрикоси, вишні, черешні, сливи; зерняткові: яблуні, груші. Тваринництво мало молочно-м'ясний напрям, також розвивалося птахівництво, свинарство, вівчарство.

Соціальна сфера. Поряд з розвитком промисловості та сільського господарства вирішувались питання соціального розвитку. На території Одеської області у 1935 році функціонували близько 10 курортів, які забезпечували населення гарними умовами лікування та якісним відпочинком. На Одеських курортах з великим успіхом вживалися для лікування серцевих хворих газовані (вуглекислі та кисневі) морські ванни. Найбільш популярним

було лікувальне мінеральне джерело «Куяльник» - Куяльницька грязелікарня була найбільшою у Радянському Союзі, а на Куяльницькому курорті існувало 10 санаторіїв. В Одесі діяло два науково-дослідних інститути: Інститут курортології і бальнеології та Інститут туберкульозний.

На кінець 1937 року практично всі діти шкільного віку в Одеській області були охоплені навчанням. У селах було здійснене загальнообов'язкове початкове навчання, в містах - семирічне. В містах і селах будувалися нові шкільні приміщення, відкривалися нові школи. Тільки за 1932-37 роки кількість середніх шкіл збільшилася у 8,4 рази. В 1940-41 навчальному році на Одещині діяли 1143 школи. Створювалися позашкільні освітньо-виховні заклади. Розвивалась вища освіта.

Значного розвитку у 30-40 роках набула сільськогосподарська наука. На базі Одеської сільськогосподарської станції було створено Український генетико- селекційний інститут, на базі виноробної дослідної станції – Український науково- дослідний інститут ім. В.Є. Таїрова. Усього на Одещині напередодні війни діяло 20 науково-дослідних інститутів.

Післявоєнні часи (1944-1991 роки)

Адміністративно-територіальний устрій. Постановою Президії Верховної Ради СРСР від 30 березня 1944 року Миколаївська область була розділена на Миколаївську і Херсонську, у зв'язку з чим від Одеської до Миколаївської області відійшли райони: Арбузинський, Благодатненський, Братський, Вознесенський та Веселинівський.

У 1944-45 роках Гросулівський район був перейменований на Великомихайлівський, Валегоцулівський - на Долинський, Янівський - на Іванівський. З Андре-Іванівського району було виділено новий район - Миколаївський.

Остаточні межі Одеської області сформувались у лютому 1954 року, коли за Указом Президії Верховної Ради відбулась зміна тодішніх територіальних меж України. Від Одеської області відійшло 9 районів до Миколаївської та Кіровоградської областей, водночас до неї влилися усі райони колишньої Ізмаїльської області. В результаті територія області значно розширилась, зросла чисельність населення та кількість національностей.

У листопаді 1957 року Долинський, Піщанський та Троїцький райони були ліквідовані і їх територія розподілена між районами Ананьївським (9 сільрад), Балтським (3 сільради), Котовським (3 сільради), Любашівським (3 сільради), Савранським (6 сільрад) і Ширяївським (1 сільрада). Райцентр Лиманського району був перенесений з Лиманського в Білгород-Дністровський, який був раніше містом обласного значення, і район отримав назву Білгород-Дністровського.

Внаслідок об'єднання Чернянського і Красноокнянського районів у червні 1958 року було створено Красноокнянський район. Вилкове з обласного значення перейшло до районного і було включене до складу Кілійського району.

У січні 1959 року були ліквідовані райони Андрієво-Іванівський з

передачею його території до складу Миколаївського району, Жовтневий - з передачею території у Березівський, Цебриківський і Ширяївський райони. Райцентр Суворівського району був перенесений з с. Суворового в Ізмаїл, який був раніше містом обласного значення, і район отримав назву Ізмаїльського. Сім сілрад, підпорядкованих Ізмаїльській міськраді, були передані в Ізмаїльський район.

На 1960 рік Одеська область складалася з 31 району: Ананьївський, Арцизький, Балтський, Біляївський, Березівський, Боградський, Білгород-Дністровський, Бородинський, Великомихайлівський, Іванівський, Ізмаїльський, Кілійський, Кодимський, Комінтернівський, Котовський, Красноокнянський, Любашівський, Миколаївський, Новоіванівський, Овідіопольський, Одеський, Роздільнянський, Ренійський, Савранський, Саратський, Старокозацький, Тарутинський, Татарбунарський, Фрунзівський, Ширяївський, Цебриківський.

У січні 1963 року Указом Президії Верховної Ради УРСР **місто Котовськ було віднесено до міст обласного значення.**

Економічний стан. Складним для Одещини був період відновлення господарства, яке було зруйноване внаслідок війни. У жовтні 1944 року відновились планові перевезення військових та народногосподарських вантажів на лініях Одеса - Поті - Батумі, Одеса - Констанца - Варна, Одеса - порти Дунаю. Поновлено залізничний рух на лініях Одеса - Київ та Одеса - Москва. На початку 1945 року вантажообіг Одеського порту досяг довоєнного рівня. Швидко була введена в дію Одеська залізниця.

Відновлювався один з найбільших на Чорному морі судноремонтний завод ім. 50-річчя Радянської України. На кінець 1946 року Одеський порт перевищив довоєнний рівень за обсягами оброблених вантажів.

Заводи ім. Жовтневої революції, ім. Січневого повстання, «Червоної гвардії», ім. Старостіна, суперфосфатний та інші почали постачати народному господарству верстати, тракторні плуги, підйомні крани, лебідки для вугільних шахт, електровагоноваги для металургійної промисловості, суперфосфат, сірчану кислоту. За виробництвом промислової продукції Одещина у **1947 році зайняла друге місце в Україні.**

У 1948 році за урожайністю та валовим збором зернових культур область перевищила показники довоєнного, 1940 року. За два роки післявоєнної п'ятирічки в області було відновлено та **введено в експлуатацію майже 400 заводів та фабрик.** Виробництво промислової продукції у порівнянні з 1945 роком збільшилось у 12 разів. До кінця 50-х років у народному господарстві області відбулись якісні зміни, розвиток отримали перспективні галузі промисловості. Побудовано нові та реконструйовано діючі промислові підприємства, виконаний великий обсяг робіт з механізації і автоматизації виробничих процесів. В цей період підприємства машинобудування освоїли випуск нових типів машин та устаткування: шахтних та гірничо-рудних лебідок, кранів на пневматичній ході, холодильних установок, ковальсько-пресових машин, приводів та засобів автоматики, устаткування та апаратури для газоплазменої обробки металів та металізації виробів, верстатів і машин

високої точності та продуктивності.

Було побудовано 25 нових вокзалів, у тому числі на станціях Котовськ, Мардарівка, Роздільна, Сербка та інших. 12 липня 1952 року відбулось відкриття нового вокзалу станції Одеса - Головна.

У 1958 році 5 одеських підприємств - завод ім. Кірова, ім. Січневого повстання, «Кінап», ім. Жовтневої революції, «Холодмаш» - з успіхом демонстрували свої досягнення на Всесвітній промисловій виставці у Брюсселі (Бельгія) та на виставці в Осаці (Японія). До середини 60-х років закінчилась реконструкція та технічне переоснащення майже усіх промислових підприємств області. Були введені у дію **35 нових заводів та фабрик**.

У післявоєнний час значними промисловими центрами, крім Одеси, стали Ізмаїл, Балта, Ананьїв, Білгород-Дністровський, Котовськ, Роздільна та багато інших населених пунктів області. Так, наприклад, судноремонтний завод, який виріс в Ізмаїлі на місці старих майстерень, став одним з найсучасніших підприємств Міністерства морського флоту СРСР. У 1965 році в Ізмаїлі був введений в дію целюлозний комбінат, який був озброєний найсучаснішим устаткуванням. У Балті в результаті реконструкції швейного виробництва була створена велика швейна фабрика, реконструйований меблевий комбінат. У Котовську виріс великий комплексно-механізований цукровий завод.

Після 1965 року будівництво великих промислових об'єктів в області у масовому порядку вже не велось. У 60-ті роки були введені в дію крупні електротехнічні («Електронмаш» - 1966 рік) і верстатобудівні («Мікрон» - 1967 рік) підприємства машинобудування та інші.

У 80-ті роки продовжувалося введення в дію нових промислових підприємств, зокрема, з вироблення продукції кінцевого споживання.

Важливою галуззю, яка визначила спеціалізацію Одещини, став **морський транспорт**. У період 50-70 років тут відбулись великі перетворення. Був розширений і реконструйований Одеський порт, відкритий новий морський вокзал з пасажирським комплексом. Розгорнулось будівництво Білгород-Дністровського порту. Високими темпами розвивався морський транспорт: обсяги вантажів настільки зросли, що виникла необхідність у спорудженні поблизу Одеси ще одного морського порту. Такий порт, який назвали Іллічівським, був побудований на Сухому Лимані, в 30 км від Одеси.

Значною подією для Одещини та країни став **початок будівництва** у 1973 році на березі Григорівського лиману порту з перевалки **хімічних вантажів**, який з часом став одним з найбільших портів у країні. Одночасно тут були побудовані місто та велике хімічне підприємство - **Одеський припортовий завод**, який став одним з флагманів економіки регіону.

Соціальна сфера. За 70-80-ті роки помітно **виріс культурний та науково-технічний потенціал**. Колективи вузів, науково-дослідницьких установ та конструкторських бюро, Південного наукового центру Академії наук України вирішують найважливіші проблеми в області суспільних наук і техніки, медицини та астрономії, селекції сільськогосподарських культур, біології південних морів та мікробіології, хімії та фізики.

Роки незалежності

В перші роки незалежності України відбулися зміни в адміністративно-територіальному устрої Одеської області: 3 лютого 1993 року Постановою Верховної Ради № 2989-ХІІ смт Южне Суворовського району м. Одеса віднесено до категорії міст обласного значення, а смт Теплодар Центрального району м. Одеса - Постановою Верховної Ради від 17 червня 1997 року №353/97-ВР.

Для розширення зовнішньоекономічних зв'язків регіону та країни законами України від 23 березня 2000 року було створено спеціальні економічні зони «Рені» (№ 1605-ІІІ) строком на 30 років та «Порто-франко» (№ 1607-ІІІ) строком на 25 років.

У 2000 році місто Одеса ввійшло до Міжнародної асамблеї столиць і великих міст СНД.

З метою розвитку міжнародного співробітництва **Одеська область стала дійсним членом таких європейських організацій:**

1. **Асамблея європейських регіонів (з 1992 року)** - створена в 1985 році та є політичною формою організації регіонів Європи і представником їх інтересів на європейському і міжнародному рівнях, до складу якої входять 270 регіонів-членів з 33 країн та 16 міжрегіональних організацій.

2. **Робоча співдружність придунайських країн (з 1994 року)** - створена у 1990 році, метою якої є сприяння співробітництву її членів для розвитку Дунайського регіону в інтересах його жителів та мирного співробітництва в Європі. До складу входять 24 регіони з 11 країн.

3. **Єврорегіон «Нижній Дунай» (з 1998 року)** - створено в 1998 році та є формою прикордонного співробітництва між територіальними громадами або місцевими органами влади України, Румунії та Республіки Молдова, розташованими у прикордонній зоні, в якій сторони беруть участь у загальних заходах, що проводяться у відповідності до національних законодавств і норм міжнародного права. До складу входять Одеська область (Україна), райони Кагул та Кантемір (Республіка Молдова), повіти Бреїла, Галац, Тульча (Румунія).

4. **Асоціація європейських прикордонних регіонів (з 2001 року)** - створена у 1971 році. Її членами є близько 90 регіонів та регіональних інституцій Європи. Одеська область є членом даної Асоціації як один з регіонів у складі Єврорегіону «Нижній Дунай».

5. **Конференція приморських регіонів Європи (з 2004 року)** - створена в 1973 році з метою сприяння розвитку морських периферійних регіонів. Членами організації є 161 регіон з 28 країн Європи.

6. **Асамблея європейських виноробних регіонів (з 2004 року)** - створена у 1988 році з метою сприяння загальним інтересам виноробних регіонів в європейській і світовій економіці та підвищення культури вина у суспільстві. Членами Асамблеї є 70 регіонів, що представляють майже всі країни так званої «Великої Європи». Метою участі Одеської області є демонстрація досягнень підприємств виноробної і алкогольної промисловості,

сприяння просуванню і впровадженню інноваційних технологій у виробництво алкогольних напоїв.

7. **Асоціація транскордонного співробітництва «Євро регіон Нижній Дунай» (з 2008 року)** - створена у 2008 році під час засідання Ради Євро регіону «Нижній Дунай» у м. Одеса. Серед основних завдань: стабільний розвиток адміністративно- територіальних одиниць, що входять до складу Асоціації; розробка стратегій, програм, навчань та досліджень, які сприятимуть транскордонному співробітництву та постійний розвиток транспортної інфраструктури і комунікацій в прикордонних регіонах та між ними.

III. Сучасний стан Одеської області

Клімат та природні ресурси

Клімат вологий, помірно континентальний. У цілому клімат поєднує риси континентального і морського. Зима м'яка, малосніжна і нестійка; середня температура січня від -2°C на півдні до -5°C на півночі. Для весни характерні похмура погода, тумани у зв'язку з охолоджуючим впливом моря. Літо переважно спекотне, сухе; середня температура липня від 21°C на північному заході до 23°C на півдні, максимальна до $36-39^{\circ}\text{C}$ (в останні роки і більше). Осінь тривала, тепліше весни, в основному хмарна. Середньорічна температура коливається від $8,2^{\circ}\text{C}$ на півночі до $10,8^{\circ}\text{C}$ на півдні області. Загальна сума опадів 340-470 мм на рік, головним чином випадають влітку (часто у вигляді злив). Число годин сонячного сяйва приблизно 2200 на рік. Тривалість вегетаційного періоду 168-210 діб із загальною сумою температур від 28°C до 34°C .

Взимку переважають північні і південно-західні вітри, влітку - північно-західні і північні. Південна половина області схильна до посух, курних бурь, суховіїв.

Розвідані попередньо чи оцінені прогнозно понад 160 родовищ твердих корисних копалин (піски, суглинки, гравій, галька, граніти, вапняк, нафта, природний газ, залізна руда, фосфорити, кольорові метали, золото, кам'яне та буре вугілля, лікувальні грязі та ін.), але основна частина розвіданих родовищ знаходиться на орних землях.

Окрім того, налічується **2 техногенних родовища корисних копалин**, запаси яких оцінені прогнозно. Це золошлаковідвали Молдавської ДРЕС та залишки нафтопродуктів під територією Одеського НПЗ.

До місцевих корисних копалин, які використовуються в промисловості, відносяться і **мінеральні підземні води**. Найбільш відома лікувальна хлоридно- натрієва мінеральна вода «Куяльник», видобуток якої ведеться в межах Одеського промвузла. Столові слабомінералізовані води видобуваються в містах Ізмаїл, Балта, Білгород-Дністровський, смт Красні Окна та інших.

Адміністративно-територіальний устрій та склад населення

На теперішній час область займає територію 33,3 тис км².

Адміністративно-територіальний устрій включає: 26 адміністративних районів: Ананьївський, Арцизький, Балтський, Березівський, Білгород-Дністровський, Біляївський, Болградський, Великомихайлівський, Іванівський, Ізмаїльський, Кілійський, Кодимський, Комінтернівський, Котовський, Красноокнянський, Любашівський, Миколаївський, Овідіопольський, Ренійський, Роздільнянський, Савранський, Саратський, Тарутинський, Татарбунарський, Фрунзівський, Ширяївський; 19 міст, у тому числі 9 міст обласного значення (Одеса, Ізмаїл, Білгород-Дністровський, Балта, Біляївка, Чорноморськ, Котовськ, Теплодар, Южне); 10 міст районного значення (Ананьїв, Арциз, Березівка, Болград, Кілія, Вилкове, Кодима, Рені, Роздільна, Татарбунари), 33 селища міського типу та 1124 сільських населених пунктів.

Адміністративним центром Одеської області є місто Одеса з населенням більше 1 млн. осіб. Найбільші міста - Одеса, Ізмаїл, Чорноморськ, Білгород-Дністровський, Серед міст Одеської області переважають малі з населенням до 50 тис. чол.

На 1 січня 2018 року на території області у рамках децентралізації утворено та відбулися перші вибори голів та депутатів місцевих рад у 25 об'єднаних територіальних громадах (ОТГ), з них у:

2015 році – 8 ОТГ (Балтська та Біляївська міські ОТГ, Великомихайлівська селищна ОТГ, Маразліївська, Розквітівська, Новокальчевська, Красносільська та Тузлівська сільські ОТГ);

2016 році – 3 ОТГ (Затишанська та Ширяївська селищні ОТГ, Коноплянська сільська ОТГ);

2017 році – 14 ОТГ (Березівська і Вилківська міські ОТГ, Авангардівська, Цебриківська, Таїровська селищні ОТГ, Шабівська, Куяльницька, Лиманська, Маяківська, Старокозацька, Дальницька, Знам'янська, Ясківська, Мологівська сільські ОТГ).

На сьогодні з 25 об'єднаних територіальних громад 11 ОТГ відповідають конфігурації, визначеній перспективним планом формування територій громад Одеської області, який затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 року №939 (далі – перспективний план).

Щодо об'єднаних територіальних громад, утворених у 2017 році, то у листопаді 2017 року обласною державною адміністрацією погоджено проект розпорядження Кабінету Міністрів «Про внесення змін до перспективного плану формування територій громад Одеської області», згідно з яким до переліку спроможних територіальних громад включено: Березівську та Вилківську міські, Цебриківську селищну, Старокозацьку, Шабівську, Маяківську, Лиманську, Куяльницьку та Ясківську сільські ОТГ, а також надано пропозиції щодо зміни конфігурації Авангардівської селищної, Знам'янської та Дальницької сільських ОТГ.

Аналіз демографічної ситуації Одеської області за 2012-2017 роки свідчить про існування негативних тенденцій, зокрема, **скорочення чисельності**

наявного населення. У 2012 році чисельність наявного населення становила 2395,2 тис. осіб (таблиця 1). З 2013 по 2014 роки вона зростає, у 2015-2016 роках спостерігається тенденція до скорочення.

В Одеській області на початок грудня 2017 року чисельність наявного населення становила 2382,6 тис. осіб.

У січні-листопаді 2017 року показник природного скорочення становив 7,2 тис. осіб, що на 0,1 тис. осіб менше, ніж у відповідному періоді 2016 року.

За січень-листопад 2017 року показник народжуваності та смертності становив 30,5 тис. осіб;

Показник щільності наявного населення за 11 міс. 2017 року становив 71,5 осіб на км².

Статтєво-віковий склад населення – одна з найважливіших демографічних, економічних та соціальних характеристик. У статтєво-віковій структурі населення області переважають жінки.

Загальна характеристика сучасного стану економіки регіону

Промисловість

Одеська область - високорозвинений індустріальний регіон, промисловість якого відіграє значну роль у структурі реального сектору економіки регіону.

У 2017 році до 2016 року **обсяг промислового виробництва зріс на 12,2%** (2016 рік – 109,2%, 2015 рік - 96,1%). (І місце по Україні).

Стабільність обсягів промислового виробництва у 2017 році забезпечувалась **за рахунок збільшення обсягів виробництва:**

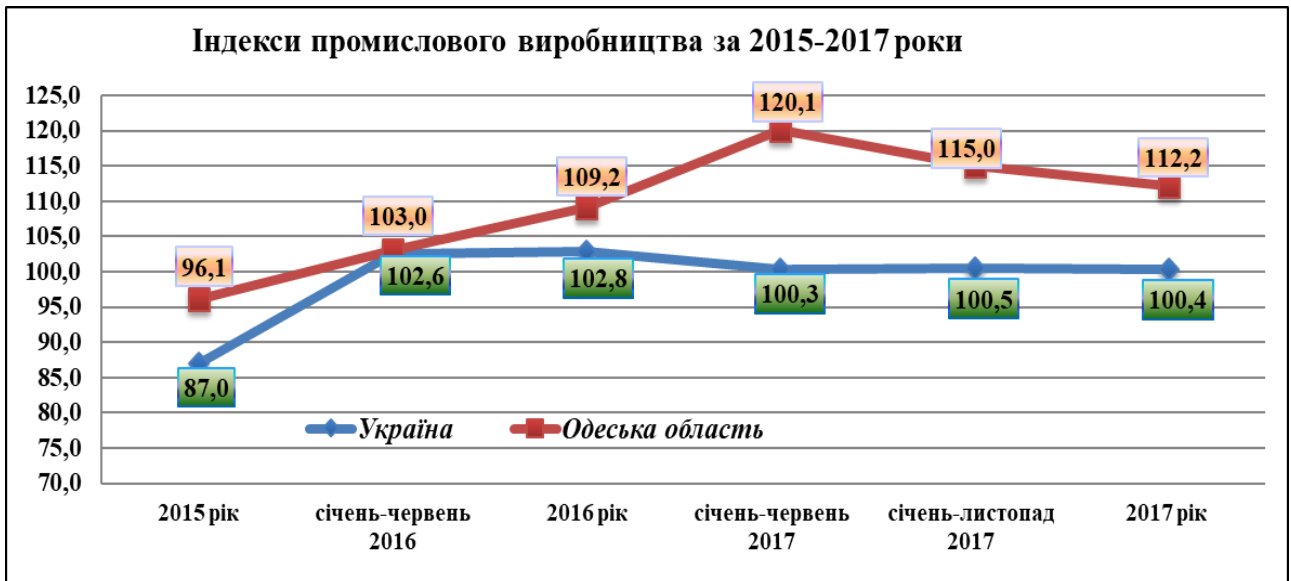
- **харчової промисловості на 21,2%**, у т.ч. - обсягів виробництва нерафінованої та рафінованої соняшникової олії, маргарину та харчових жирів +36,7% (**ТОВ «Дельта Вілмар СНД», ТОВ «Українська Чорноморська Індустрія»**); борошна пшеничного +15,6%, (**ДП «Куліндорівський комбінат хлібопродуктів»**); **рибних, ракоподібних консервів +15,2%** (**ТОВ «Аквафрост»**) молока, масла вершкового, свіжого неферментованого сиру +6,4% (**ТОВ «Гормолзавод»**).

- **гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої продукції – на 15,3%**, у т.ч. виробництво цементу (**ТОВ «Цемент», ТОВ «Паритет»**).

- **металургійного виробництва - готові металеві вироби - на 15,6%** – у т.ч. шляхом введення дільниці виробництва канатів з чорних металів, фібри, цвяхів заводу **«Стальканат»**.

- **текстильного виробництва – на 7,2%**, у т.ч. за рахунок зростання виробів **ПП «Балтська швейна фабрика», ОВ «Тімдресс Дебетекс», ТОВ «Белста»**.

- **машинобудування- на 5,8%**, у т.ч. телевізійних приймачів, лічильників електроенергії **ТОВ «Телекомунікаційні технології», ТОВ «Телекарт-Прилад», ТОВ «Телекомунікаційні технології»** у 2,3 рази, з ремонту авіатехніки **ДП «Одеський авіаційний завод»**.

Промисловість Одеської області це:

2,5% промислового виробництва – **11 місце в країні** (за січень-листопад 2017р.);

57,96 тис. штатних працівників (за листопад 2017 року);

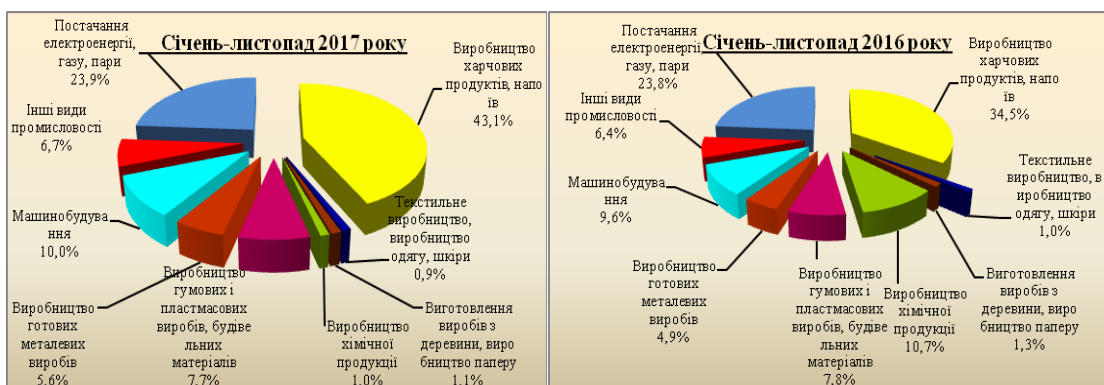
11,9% всіх капітальних інвестицій (за січень-вересень 2017р. – **1461,1** млн.грн.)

Заробітна плата штатних працівників у промисловості у листопаді 2017 року становила 7011 грн. (на 2,3% більше жовтня 2017 року, на 25,6% більше листопада 2016 року), у тому числі у переробній промисловості – 1,2% більше, на 26,6% більше відповідно). По області – 6837 грн.

За січень-листопад 2017 року підприємствами промислового комплексу **реалізовано продукції (робіт, послуг) на суму 47877,4 млн.грн.** (2016 рік – 45256,5 млн.грн., 2015 рік - 44437,8 млн.грн). За структурою видів промислового виробництва більша частка припадає на підприємства переробної промисловості – 73,7%, з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 23,9%.

За програмою показник обсягу реалізованої продукції перевиконано на 17,3%.

У переробній промисловості найбільше продукції реалізується у виробництві харчових продуктів – 43,1%; машинобудуванні – 10,0%; виробництві гумових і пластмасових виробів.

Протягом 2017 року у промисловості регіону *тривала реалізація низки інвестиційних проектів*: запроваджувались новітні технологічні процеси, модернізація, будівництво та введення в дію нових виробництв, зокрема:

- **ТОВ «Allseeds Black Sea»** - триває реалізація другого етапу глобального проекту в порту Южний - будівництва мультифункціонального, орієнтованого на переробку сої, маслозаводу потужністю 5000 тонн на добу. Цей завод за своєю потужністю стане унікальним в Європі олійнодобувним підприємством. На його будівництво і доведення до необхідних параметрів супутньої інфраструктури компанія відводить близько трьох років;

- на *Заплавському цукровому заводі* Любашівського району розпочато модернізацію олійниці з переробки насіння соняшнику, встановлюється лінія другого віджиму, передбачається виробництво соняшnikової та кукурудзяної олії;

- завершено будівництво III-ї черги лабораторно-виробничого комплексу з виробництва лікарських форм та субстанцій *ТДВ «Інтерхім»*. У грудні 2017 року введено в експлуатацію комплекс з виробництва лікарських форм, мікробіологічну лабораторію, що дозволить спеціалістам підприємства розробляти нові синтетичні сполуки;

- досягнуто домовленості щодо будівництва заводу з переробки сої **ТОВ «Дельта Вілмар»** вартістю 150 млн.дол.США;

- введено в експлуатацію новий асфальтний завод у м. Подільськ потужністю 165 тонн/год (створено 100 нових робочих місць);

- модернізовано та розпочав роботу на повну потужність **Березівський завод натуральних продуктів** (виробництво олій, 60 нових робочих місць);

- відкрито швейний цех **ТОВ «Белста»** у м. Татарбунари (102 нових робочих місця).

- на території **ТОВ «Фертеліта груп»** у Балтському районі встановлено лінію з виробництва паливних пелетів та розпочато реалізацію готової продукції для населення;

- введено в дію дільницю виробництва канатів з чорних металів заводу «Стальканат»;

- нову лінію розливу шампанських вин на ТОВ «Шабо».

ЕНЕРГЕТИКА - в рамках укладеного Меморандуму про співпрацю обласної державної адміністрації з енергетичним холдингом **KNESS GROUP** передбачається будівництво і обслуговування сонячних електростанцій в Арцизькому та Окнянському районах Одеської області. потужність - більше 70 МВт електроенергії.

Сільське господарство

Сільське господарство - одна з провідних галузей економіки регіону та відіграє важливу роль у формуванні темпів економічного зростання.

За січень – грудень 2017 року темп зростання валової продукції сільського господарства становив 98,6%, в т.ч.: рослинництва – 98,8%, тваринництва – 91,9%.

За попередніми розрахунками діяльність сільськогосподарських підприємств області у 2017 році буде прибутковою. Чистий прибуток становитиме близько 4,5 млрд.грн., що майже на рівні 2016 року. 95,4% сільськогосподарських підприємств планують закінчити рік з прибутками; 4,6% підприємств отримують збитки. Рівень рентабельності сільськогосподарського виробництва становитиме 40%.

Попередні підсумки збирання врожаю сільськогосподарських культур у 2017 році

Зернові культури зібрано на площі 1188,1 тис.га. Валовий збір зерна становить 4239,6 тис.тонн (96,3% до рівня 2016 року), урожайність 35,7ц/га, в тому числі пшениці зібрано 2278,8 тис.тонн (107,9%), ячменю 1266,3 тис.тонн (84,6%), кукурудзи 495,0 тис.тонн (81,2%).

Соняшник зібрано на площі 452,9 тис.га. Валовий збір становить 901,8 тис.тонн (89,8% до рівня 2016 року), урожайність 19,9 ц/га.

Ріпак зібрано на площі 110,0 тис.га. Валовий збір становить 258,7 тис.тонн (340,8%), урожайність 23,5 ц/га.

Овочі зібрано на площі 22,1 тис.га. Валовий збір становить 287,7 тис.тонн (82,5%), урожайність 130,4 ц/га.

Картопля зібрана на площі 35,3 тис.га. Валовий збір становить 393,0 тис.тонн (72,6%), урожайність 111,5 ц/га.

Стан посівів озимих культур

Під урожай 2018 року посіяно 777,4 тис.га озимих на зерно, що становить 101,9% до прогнозу, в тому числі 533,9 тис.га озимої пшениці (104,6%), 243,0 тис.га озимого ячменю (96,5%) та 0,5 тис.га жита (62,4%). Крім того, посіяно 154,0 тис.га озимого ріпаку, що становить 111,2% від прогнозу.

Сходи озимих зернових культур отримано на всій посіяній площі. Згідно даних моніторингу стану посівів на 459,0 тис.га або 59,0% посівів сходи знаходяться в доброму стані, на 268,7 тис.га або 34,6% в задовільному та на 49,7 тис.га або 6,4% сходи слабкі і зріджені.

Сходи озимого ріпаку отримано на площі 154,0 тис.га, що становить 100,0% від посіяного, з них 85,0 тис.га або 55,2% знаходяться в доброму стані, 55,0 тис.га або 35,7% в задовільному, решта 14,0 тис.га озимого ріпаку або 9,1% оцінюються, як слабкі та зріджені.

Тваринництво

За 2017 рік зменшилось виробництво м'яса, молока, яєць і вовни на 3,5, 4,0, 5,3, і 6,9% відповідно.

Чисельність поголів'я великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств становить 165,5 тис. голів, що на 4,0 тис. голів, або на 2,4% менше, ніж торік, у т.ч. корів на 1,6% менше і становить 94,4 тис. голів. Зменшилось поголів'я свиней на 17,2% і становить 239,9 тис. голів, овець та кіз на 2,2% і становить 344,0 тис.голів, поголів'я птиці становить 4150,2 тис.голів, що на 5,9% менше ніж торік.

У листопаді 2017 року завершена реконструкція та введено в дію виробничий комплекс з утримання 2,0 тис.голів великої рогатої та 3,0 тис.голів овець з будовою виробничих приміщень та споруд вартістю 3,5 млн.грн. Триває

реконструкція двох ферм з молочного скотарства на 1396 корів загальною вартістю проектів – 57,1 млн.грн. та свинокомплексу на 20,0 тис.голів свиней (вартість проекту – 40,0 млн.грн.).

За сприяння Міжнародного благодійного фонду «Добробут громад» у співпраці з компанією «Данон Україна» на території області впроваджується молочарський проект. В області створено 4 молочні ферми сімейного типу.

Крім цього, укладено 10 меморандумів між Міжнародним благодійним фондом «Добробут громад» та 10 особистими господарствами в Любашівському районі на подальшу співпрацю щодо створення молочних ферм сімейного типу.

Транспортно-комунікаційний комплекс

Транспортно-дорожній комплекс в області представлений усіма видами транспорту і включає у себе найкрупніші морські експедиторські торговельні порти, судноплавні компанії, розвинене залізничне та автодорожнє господарство, широку мережу автотранспортних підприємств, аеропортові та аеродромні комплекси, авіакомпанії. В області у широких масштабах забезпечується передача вантажів між різними видами транспорту, діють міжнародні залізнично-морські та автомобільно- морські переправи.

Через територію Одеської області проходять п'ять міжнародних транспортних коридорів: сьомий та дев'ятий критські, транспортний коридор TRASECA (Європа- Кавказ-Азія), коридори «Балтійське море - Чорне море» та «Чорноморське транспортне кільце» - транспортний коридор навколо Чорного моря Організації Чорноморського Економічного Співробітництва (ОЧЕС).

За січень-грудень 2017 року підприємствами транспорту перевезено 41,6 млн.т вантажів, що на 5,4% більше, ніж у 2016 році (по Україні – +1,8%).

У 2017 році вантажооборот підприємств транспорту становив 65,3 млрд.ткм, що на 5,7% більше, ніж у 2016 році (по Україні – +5,8%).

Залізничним транспортом відправлено 32,4 млн.т вантажів, що на 3,4% більше, ніж у 2016 році. У загальному обсязі відправлених вантажів високу питому вагу мали зерно і продукти перемолу (22,1%), будівельні вантажі (21,5%), кам'яне вугілля (13,2%), хімічні та мінеральні добрива (3,7%), залізна та марганцева руда (3,0%). Відправлення брухту чорних металів збільшилося на 32,8%, кам'яного вугілля – на 32,7%, руди – на 18,6%, чорних металів – на 16,2%, будівельних матеріалів – на 9,5%. Разом з цим відправлення добрив зменшилось на 25,9%, нафти і нафтопродуктів – на 32,0%, цементу – на 15,1%, лісових вантажів – на 8,6%, зерна і продуктів перемолу – на 2,8%.

У 2017 році усіма видами транспорту виконано пасажирооборот в обсязі 11,5 млрд.пас.км, що на 1,8% менше від обсягів 2016 року.

Послугами пасажирського транспорту скористалися 297,8 млн. пасажирів, або 94,2% від обсягу 2016 року.

Відправлення пасажирів залізничним транспортом порівняно з 2016 роком зменшилося на 2,6%.

Послугами автомобільного транспорту (з урахуванням перевезень, виконаних фізичними особами-підприємцями) скористалися 124,5 млн.

пасажирів, що на 8,2% менше, ніж у 2016 році.

За підсумками 2017 року Міжнародний аеропорт «Одеса» збільшив пасажиропотік на 18%.

За 2017 рік пасажиропотік склав 1,22 млн пасажирів, що на 18,3% перевищило показник за попередній рік.

Так, понад 240 тис. пасажирів було обслуговано на внутрішніх рейсах і більше 980 тис. - на міжнародних. Всього було виконано 13 838 рейсів (більше 10 тис. міжнародних і 3,8 тис. внутрішніх) з рідом за рік на символічні 2017 рейсів або 17,1%.

Підприємствами зв'язку за січень-вересень 2017 року надано послуг зв'язку на суму 2,961 млрд.грн., у т.ч. обсяг реалізації послуг населенню склав 2,13 млрд. грн., що становило 71,9% загального обсягу. Найбільша частина доходів у структурі послуг зв'язку надійшла від мобільного зв'язку – 47,4%, інтернет-послуг – 32,3%, фіксованого телефонного зв'язку – 9,6%.

Порівняно з відповідним періодом 2016 року доходи від послуг зв'язку збільшилися на 2,5%.

За фактичними даними ДП «Адміністрація морських портів України» в січні-грудні 2017 року вантажопереробка в морських портах Одеської області склала 89 889 тис.тонн, що на 2,6% вище аналогічних показників 2016 року (по Україні + 0,6%).

Вантажопереробка експортних вантажів в морських портах області склала 65 753,9 тис.тонн (99,3% до показників 2016 року), імпорتنих – 13441 тис.т (приріст на 23,4% в порівнянні з аналогічними показниками 2016 року).

Перевалка транзитних вантажів склала 10330 тис.т (114,9% від показників 2016 року), внутрішнє сполучення – 364,2 тис.тонн.

Переробка контейнерів в морських портах України за звітний період склала 590267 TEU (101,9% від показників 2016 року).

За даними Одеської філії ДП «АМПУ», через причали Одеського порту в січні-грудні 2017 року перевантажено 24136,6 тис.т вантажів, що становить 95,6% до результату аналогічного періоду минулого року.

У тому числі: експорт – 17493,8 тис.т (-7,9%), імпорт – 4345,9 тис.т (+19,4%), транзит – 2175,9 тис.т (-14,8%), внутрішнє сполучення – 120,9 тис.т (збільшення у 2 рази).

При цьому перевалка сухих вантажів склала 9515,82 тис.т (98,9%), наливних – 2325,38 тис.т (88,9%), тарно-штучних 12295,38 тис.т (94,5%).

У номенклатурі вантажів левова частка переробленого тоннажу припадає на три позиції: хлібні (зерно) - 7650,43 тис.т (93,3 % до показників 2016 року), контейнери - 6969,43 тис.т (103,9%), чорні метали - 5170,29 тис.т.

Показник перевалки контейнерних вантажів в штучному вирахуванні - 519463 TEU, що становить 108,1% до результату аналогічного періоду минулого року (Україна – 101,9%).

Падіння експорту на 7,9 % обумовлено падінням експорту чорних металів на 20,7%, хлібних на 7,5%. Зменшення на 37,3% транзиту наливних вантажів(нафтопродукти, хімічні вантажі) вплинуло на загальні показники

транзиту.

За січень - грудень 2017 року вантажопереробка в морському порту «Южний» склала 41897,83 тис.т, що на 6,6% вище за показники аналогічного періоду 2016 року.

Перевалка експортних вантажів склала 30630,3 тис.т (+3,2%), імпортних – 6441,7 тис.т (+33,9%), транзитних – 4788,4 тис.т (+35,4%), вантажів внутрішнього сполучення – 37,44 тис.т.

Показник перевалки контейнерних вантажів в штучному вирахуванні - 70712 TEU, що становить 87,8% до результату аналогічного періоду минулого року.

Позитивну динаміку було забезпечено завдяки збільшенню перевалки:

Вугілля (майже в 2 рази), зернових (+5,9%), олії (+19,5%), будівельних матеріалів, чорних металів. Однак відбулося падіння перевалки хімічних вантажів (-17,1%), контейнерів (-6,1%), руди (-10,3%).

Відсутність перевезень руди (залізорудного концентрату) обумовило зниження показника перевалки каботажних вантажів.

Однак слід зазначити, що вантажообіг всіх портових операторів, які здійснюють свою діяльність в акваторії порту «Южний», становить 31,6% від вантажообігу всіх морських портів України.

За інформацією адміністрації **морського порту «Чорноморськ»** за 2017 рік обсяг вантажообігу в цілому по акваторії склав 17225 тис.т (108,1% від показників аналогічного періоду минулого року).

Перевалка експортних вантажів склала 14044,8 тис.т (+8,3%), імпортних – 2375,3 тис.т (+7,1%), транзитних – 797,4 тис.т (+22,8%) .

Найкращі результати за підсумками 12 місяців 2017 року досягнуто в переробці будівельних вантажів - 1239,3 тис.т (278,7% до показників за 2016 рік), інших сипучих – 2073,7 тис.т (195,3% до показників аналогічного періоду минулого року) і олії - 1652,78 тис.т (+26,2%)

Левову частину переробленого вантажу становлять хлібні вантажі - 8121,91 тис.т (101,7% від показників аналогічного періоду минулого року).
Перевалка контейнерних вантажів відсутня.

Морський порт "Усть-Дунайськ"

Вантажопереробка в морському порту склала 54,2 тис.т, що у 2 рази вище за показники аналогічного періоду 2016 року.

Приріст показників досягнуто завдяки збільшенню більш ніж в 2 рази експорту зерна (32,3 тис.т) та на 45,8% каботажних перевезень нафтопродуктів, перевалка яких склала 17,2 тис.т

Білгород-Дністровський морський торговельний порт

Вантажопереробка в морському порту склала 352,41 тис.т, що на 23,9% нижче за показники аналогічного періоду 2016 року, у тому числі експорт 297,62 тис.т (-29,3%), імпорт – 39 тис.т (-7,5%)

Основна причина – це падіння на 31% експорту лісу-кругляка, який склав 286 тис.т проти минулорічних 414,7 тис.т, також на 31% знизився імпорт чорних металів.

В 9 разів збільшилася перевалка зерна, однак цей показник становить

тільки 27,44 тис.т.

Ізмаїльський морський порт

Вантажопереробка в морському порту склала 5097,9 тис.т, що на 10,3% нижче за показники аналогічного періоду 2016 року, у тому числі експорт 3234,7 тис.т (-21,5%), імпорт – 223,65 тис.т (+23,2%), транзит 1476,15 тис.т (+12,3%), внутрішні вантажі збільшилися у 2,5 рази та склали 163,4 тис.тонн.

Причина зниження – падіння обсягів експорту руди на 21,6%, 2569,8 тис.т проти минулорічних 3280 тис.т.

На 19,3% збільшилася перевалка будматеріалів, однак цей показник становить тільки 182,39 тис.т.

Ренійський морський порт

Вантажопереробка в морському порту склала 1124,9 тис.тонн, що на 15,7% вище за показники аналогічного періоду 2016 року, у тому числі експорт 20,45 тис.т (-40,6%), транзит 1092,4 тис.т (+16,5%).

Позитивна динаміка досягнута підвищенням на 21,9% транзиту суховантажних вантажів (хімічні, мінеральні добрива, зернові) та чорних металів.

Зниження експорту – відсутність наливних вантажів (-9,3 тис.т).

Капітальне будівництво

Капітальне будівництво області залишається основою у розвитку майже усіх галузей виробництва та подальшого покращення житлових і культурно-побутових умов населення.

За 2017 рік *обсяг виконаних будівельних робіт* у регіоні *склав 10400,3 млн.грн.* Індекс будівельної продукції порівняно з 2016 роком становив **138,4%**.

Серед регіонів України *за обсягами будівельних робіт, виконаних власними силами, Одеська область посіла 2 місце.*

За характером будівництва обсяги робіт розподілились таким чином: роботи з нового будівництва, реконструкції та технічного переоснащення – 77,7% від загального обсягу, решта – з капітального та поточного ремонтів (11,7% та 10,6% відповідно).

На загальну тенденцію вплинуло збільшення обсягів будівництва будівель (на 35,9%), частка яких у загальному обсязі будівництва становила 36,3%, у т.ч. житлових на 42,8%, частка у загальному обсязі будівництва – 26,5%. Водночас відбулося збільшення обсягів будівництва інженерних споруд (на 39,9%), частка яких у загальному обсязі будівництва становила 63,7%.

За видами будівельної продукції обсяги виконаних робіт характеризуються такими даними:

	Виконано будівельних робіт		
	млн. грн.	у % до	
		загальн ого обсягу	2016 р.
Будівництво	10400,3	100,0	138,4
Будівлі - з них	3778,8	36,3	135,9
житлові	2755,0	26,5	142,8
нежитлові	1023,8	9,8	118,9
Інженерні споруди	6621,5	63,7	139,9

Обсяги будівельних робіт зросли на 38,4% - у т.ч. за рахунок зростання на 42,8% обсягів житлового будівництва (ТОВ «Будова «Люстдорф», ТОВ «Югстройінвест», ТОВ «Алькор–С», ТОВ «Кадор», ТОВ «Одесбуд»). Водночас відбулося збільшення обсягів будівництва інженерних споруд (на 39,9%), частка яких у загальному обсязі будівництва становила 63,7%, будівництва інженерних споруд (перевалювальні комплекси в портах – зерновий перевантажувальний комплекс ТОВ «Бруклін-Київ», перевантажувальний комплекс блакитної арматури в акваторії порту «Южний»), будівництва та ремонту більше 250 км автомобільних доріг тощо.

Щодо частки багатоквартирних будинків, які перебувають в управлінні ОСББ, в управлінні управителя, обраного співвласниками самостійно.

Частка багатоквартирних будинків, які перебувають в управлінні ОСББ становить 17%, в управлінні управителя, обраного співвласниками – 48%.

Частка оснащених багатоквартирних житлових будинків побутовими приладами теплової енергії становить 81% від загальної кількості, які підлягають оснащенню.

Торгівля

У 2017 році регіональний споживчий ринок характеризується наступними показниками:

оборот роздрібної торгівлі становив **63,0 млрд.грн.** (7,7% від загального обсягу по країні), що на 14,1% більше обсягу 2016 року (по Україні – на 8,8% більше) – 2 місце серед регіонів країни.

обсяг роздрібного товарообороту підприємств (юридичних осіб), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, становив **47,9 млрд.грн.** і у порівнянні з відповідним періодом минулого року збільшився на 12,2%.

У 2017 році в області продовжувалось відкриття та модернізація мережі як відомих торговельних марок, так і невеличких торговельних точок, зокрема:

- Копійка - м. Одеса - відкрито універсами та мінімаркети на вулицях: Марсельська, М.Жукова, Сегедська, І.Рабіна та Старосінній площі, м. Чорноморськ та смт Затока;

- Таврія В – м. Одеса - СМ «Альтаїровський»;

- Сільпо – м. Одеса - LeSilpo (вул. Генуезька);
 - АТВ – м. Одеса;
 - EVA–м. Одеса, с. Крижанівка Лиманського району;
- та багато інших продовольчих, непродовольчих та змішаних об'єктів торгівлі.

Туризм

Одеський регіон є одним із провідних туристсько-рекреаційних центрів України, що обумовлено в першу чергу особливостями економіко-географічного розташування області, сприятливими природно-кліматичними умовами, наявністю великої кількості пам'яток історії, культури архітектури та містобудування, природних лікувальних ресурсів і морських піщаних пляжів.

Перераховані складові створюють передумови для розвитку в області різних видів туризму: культурно-пізнавального, релігійного, лікувально-оздоровчого, екологічного, круїзного, сільського та інших спеціалізованих видів туризму. Вирішальне значення для розвитку індустрії відпочинку має наявність розвиненої туристичної інфраструктури, основу якої складають заклади тимчасового розмішування: готелі, санаторно-курортні, оздоровчі заклади тощо. Найбільша кількість об'єктів туристично-оздоровчого призначення зосереджена у м. Білгород- Дністровському, Кілійському, Татарбунарському та Овідіопольському районах.

З метою популяризації туристичного потенціалу регіону та збільшення туристичного потоку проведено перемовини з основними транспортними підприємствами щодо розміщення фото-відео продукції в транспортних засобах міського, міжміського та міжнародного сполучення, та розповсюдження поліграфічних матеріалів. Перша інформація про туристичний потенціал області розміщена на автостанціях м. Одеси.

Облдержадміністрацією надана підтримка в організації проведення міжнародного фестивалю Z-Games.

Розпорядженням голови обласної державної адміністрації створено робочу групу з питань внесення туристичного об'єкту - історико-культурної пам'ятки Аккерманської фортеці до списку світової спадщини ЮНЕСКО.

З метою отримання актуальної та повної інформації про туристично-курортний потенціал регіону, Українським науково-дослідницьким інститутом медичної реабілітації та курортології підготовлено аналітичну довідку про природні лікувальні ресурси Одеської області та проведено попереднє рекреаційне зонування регіону та визначені території, які потенційні для розвитку курортів.

У вересні 2017 проведено виїзну робочу нараду до смт Сергіївка за участі експерта-архітектора та представника Українського науково-дослідницького інституту медичної реабілітації та курортології для вивчення поточного стану території. У жовтні 2017 на території Сергіївської селищної ради проведено міжнародну науково-практичну конференцію на тему: «Містобудівне планування і управління прибережними територіями». Розроблено маршрут

активного туризму, який стане частиною Південного туристичного маршруту (Одеська, Миколаївська та Херсонська області).

Здійснено виїзди до Лиманського, Березівського, Тарутинського та Татарбунарського районів, проведено обстеження туристично-рекреаційних об'єктів, та визначені пріоритетні напрямки розвитку туризму.

Проведено робочу зустріч щодо перспектив створення агро-еколого-рекреаційного кластеру на території Тарутинського району.

У жовтні 2017 в Києві проведено Міжнародну туристичну виставку UITM 2017. На офіційному відкритті головної туристичної події сезону були присутні представники державного сектору, міжнародних організацій, дипломатичних відомств, учасники та іноземні гості з 28 країн та 20 регіонів України. За результатами виставки Одеська державна адміністрація внесена до офіційного каталогу 24-ого Міжнародного туристичного салону та видано диплом за участь МТСУ 2017.

З метою популяризації туристичного потенціалу регіону проведено перемовини з основними транспортними підприємствами щодо розміщення фото-відео продукції в транспортних засобах міського, міжміського та міжнародного сполучення, а також розповсюдження поліграфічних матеріалів. Перша інформація про туристичний потенціал області розміщена на автостанціях м. Одеси.

Проводиться робота з формування реєстру туристичних маршрутів Одеської області. Прийнято участь в засіданні робочої групи з питань знакування та маркування маршрутів активного туризму, яка створена при Міністерстві економічного розвитку та торгівлі України. Під час зустрічі обговорювалися питання фінансування та єдиного стилю знаків, які будуть встановлені на маршрутах.

Спільно з Одеським обласним центром зайнятості проведено молодіжну конференцію для студентів профільних ВНЗ, яка націлена на створення єдиного інформаційного середовища, знайомство з лідерами галузі і обміном досвідом.

В рамках 8ШсІ_Сатр проведені панельні дискусії на тему: «Стан та тенденції розвитку туристичної сфери в Одеській області. Потреба туристичної сфери регіону в кваліфікованих кадрах».

Підприємницька діяльність

На 1 січня 2018 року на обліку в органах ГУ ДФС області знаходиться 217,4 тис. платників (у т.ч. юридичних осіб – 84,4 тис. осіб, фізичних осіб-підприємців – 132,9 тис. осіб).

З початку року кількість юридичних осіб збільшилася на 5,0% (+ 4 029), тоді як кількість фізичних осіб-підприємців (ФОП) зменшилася на 3,3% (- 4 534).

У 2017 році припинили діяльність 888 юридичних осіб або 1,1% до загальної кількості юридичних осіб (у 2016 р. – 1 185 юридичних осіб або 1,5% до загальної кількості).

За 2017 рік від суб'єктів малого та середнього підприємництва у вигляді податків та обов'язкових платежів до бюджетів усіх рівнів надійшло

8 755,0 млн.грн. (+34,0% до попереднього періоду), що становить 29,5% загальної суми надходжень (без урахування митних платежів):

- державний бюджет – 4 500,0 млн.грн., +38,1% до минулого року;
- місцевий бюджет – 4 255,0 млн.грн., що на +29,9% більше відповідного періоду минулого року та складає 33,5% загальної суми надходжень місцевого бюджету.

Найбільше надходжень до бюджету генерують підприємства оптової та роздрібної торгівлі (22,0%), транспортної галузі (17,9%) та промисловості (15,1%).

Обсяг реалізованої продукції середніми та малими підприємствами області у 2016 році складав 70,9% від загального обсягу реалізації(2015 – 76,0%, 2014 – 76,2%), у т.ч. малими – 27,1%; 30,6%; 28,8% відповідно.

З метою підтримки розвитку підприємництва у червні 2017 року затверджена Обласна цільова Програма розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області на 2017-2020 роки.

Основним напрямком Програми є запровадження на конкурсній основі механізму компенсації частки відсотків по кредитах підприємців, залученими на розвиток бізнесу.

За результатами двох конкурсних відборів у 2017 році (21 вересня та 24 листопада) було розглянуто близько 30 заявок підприємців області. Право на компенсацію отримали 14 підприємств по кредитах на суму близько 40 мільйонів гривень.

За результатами конкурсних відборів право на компенсацію отримали проекти із запровадження ресурсо- та енергоефективного обладнання, розширення швейного виробництва та виробництва меблів, переробки овочевої продукції та ягід, виробництва косметичних засобів з натуральної сировини, вирощування та після врожайна обробка ягід, тощо.

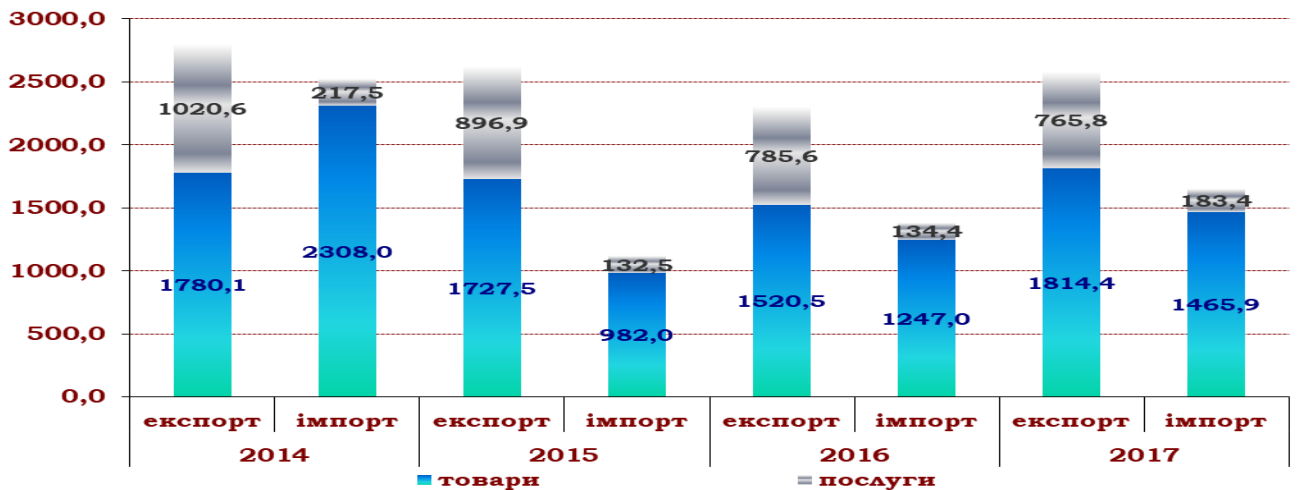
Відповідно до Програми підприємці, які займаються переробкою сировини, транспортом, туризмом, енергоефективністю чи альтернативною енергетикою можуть отримати на пільгових умовах кредит на купівлю обладнання або розробку нових товарів та послуг. За умови відповідності цілей кредиту умовам програми, то 10% кредитної ставки компенсуються з бюджету області.

Програма пільгового кредитування розпочала діяти у 2017 році буде продовжуватися у 2018 році.

Зовнішньоекономічні зв'язки

У 2017 році **обсяги експорту та імпорту товарів** становили 1814,4 млн.дол. США та 1465,9 млн.дол.2 відповідно і, у порівнянні з 2016 роком, експорт та імпорт збільшився на 19,3% та 17,6% відповідно. Частка підприємств регіону в загальному обсязі експорту товарів країни становила 4,2%, імпорту – 2,9%. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами становило 348,52 млн.дол. США.

**Динаміка зовнішньої торгівлі Одеської області
у 2014-2017 роках, млн. дол. США**

На формування позитивного сальдо вплинули окремі товарні групи: зернові культури (595,8 млн.дол.), жири та олії тваринного або рослинного походження (192,5 млн.дол.), судна (182,3 млн.дол.), насіння і плоди олійних рослин (148,3 млн.дол.), чорні метали (54,9 млн.дол.), залишки і відходи харчової промисловості (52,1 млн.дол.), готові харчові продукти (49,4 млн.дол.), продукти неорганічної хімії (28,1 млн.дол.), овочі (17,6 млн.дол.).

Зовнішньоторговельні операції товарами підприємства області здійснювали з партнерами із 170 країн світу.

У 2017 році обсяг експорту товарів до країн ЄС становив 466,4 млн.дол. (25,7% від загального обсягу експорту товарів області), до інших країн – 1348,0 млн.дол. або 74,3% (у 2016р. – 385,1 млн.дол. або 25,3% та 1135,3 млн.дол. або 74,3% відповідно).

Найсуттєвіші експортні поставки серед країн ЄС здійснювались до Італії – 83,4 млн.дол., Іспанії – 81,4 млн.дол., Нідерландів – 58,1 млн.дол., Польщі – 38,8 млн.дол., Німеччини – 25,6 млн.дол., Франції – 20,5 млн.дол., Мальти – 19,9 млн.дол., Румунії – 19,6 млн.дол., Португалії та Бельгії – по 17,7 млн.дол., Греції – 13,1 млн.дол., Естонії – 12,4 млн.дол.США.

Серед інших країн–партнерів експорт товарів збільшився до Маршалових Островів – у 166,8 раза, Беліз – у 37,8 раза, Мальти – у 37,7 раза, Йорданії – у 13,8 раза, Катару – у 6,1 раза, Бразилії – у 4,4 раза, Панами – у 3,5 раза, Молдови – у 3,0 раза, Російської Федерації – у 2,2 раза, Азербайджану – на 89,6%, Казахстану – на 85,6%, Саудівської Аравії – на 61,8%, Туркменістану – на 57,4%, Японії – на 45,6%. Поряд з цим скоротилися поставки до Швейцарії – на 72,6%, Лівії – на 69,0%, Марокко – на 67,3%, Лівану – на 46,8%, Іраку – на 50,6%, Сирії – на 56,2%, Алжиру – на 35,4%, Узбекистану – на 31,4%, Канади – на 29,9%, Шрі-Ланки – на 25,0 %, Єгипту – на 16,2%, Туреччини – на 11,8%, Бангладеш – на 8,5%.

Основу товарної структури експорту області склали зернові культури – 602,1 млн.дол. (більше на 19,9% проти 2016р.), жири та олії тваринного або рослинного походження – 319,4 млн.дол., засоби наземного транспорту, літальні

апарати, плавучі засоби – 187,1 млн.дол. (більше у 37,0 раза), насіння і плоди олійних рослин – 155,4 млн.дол. (більше на 4,8%), недорогоцінні метали та вироби з них – 138,5 млн.дол. (більше у 2,8 раза), готові харчові продукти – 113,3 млн.дол. (більше на 1,7%), машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання – 83,1 млн.дол. (більше на 31,1%), продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 65,7 млн.дол. (менше на 63,7%).

У 2017 році імпорт товарів з країн ЄС становив 413,8 млн.дол. (28,2% від загального імпорту товарів області), з інших країн – 1052,1 млн.дол. або 71,8% (у 2016 році – 350,7 млн.дол. і 28,1% та 896,3 млн.дол. і 71,9% відповідно).

Найбільші надходження імпорту товарів серед країн ЄС здійснювались з Німеччини – 84,2 млн.дол., Польщі – 51,1 млн.дол., Італії – 39,3 млн.дол., Іспанії – 27,2 млн.дол., Угорщини – 26,7 млн.дол., Литви – 24,4 млн.дол., Франції – 21,2 млн.дол., Нідерландів – 16,4 млн.дол., Бельгії – 14,0 млн.дол., Чехії – 13,4 млн.дол., Румунії – 12,3 млн.дол., Великої Британії – 11,3 млн.дол., Греції – 10,3 млн.дол., Фінляндії – 9,3 млн.дол. США.

Імпорт товарів серед інших країн-партнерів збільшився проти 2016 року з Тунісу – у 7,7 рази, Австралії – у 4,0 рази, Південної Африки – у 3,2 рази, Ірану – у 2,9 рази, Узбекистану – на 95,7%, Катару – на 95,1%, Філіппін – на 73,8%, Саудівській Аравії – на 68,4%, Єгипту – на 59,8%, Бангладеш – на 57,9%, В'єтнаму – на 50,8%, Російської Федерації – на 44,0%, Ізраїлю – на 41,3%, Мексики – на 33,6%, Китаю на 22,3%. Одночасно зменшились поставки товарів з Лівану – на 79,1%, Бразилії – на 44,3%, Пакистану – на 41,3%, США – на 36,3%, Швейцарії – на 37,8%, Йорданії – на 16,2%, Казахстану – на 15,1%.

У товарній структурі імпортних надходжень значними були: машини, обладнання та механізми, яких отримано на 271,8 млн.дол. (більше на 26,6% проти 2016 року), мінеральні продукти – 218,9 млн.дол. (більше на 34,6%), продукти рослинного походження – 147,6 млн.дол. (більше на 14,0%), жири та олії тваринного або рослинного походження – 126,9 млн.дол. (більше на 10,7%), недорогоцінні метали та вироби з них – 111,7 млн.дол. (менше на 5,2%), засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби – 86,0 млн.дол. (більше на 15,6%), продукти хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 80,9 млн.дол. (більше на 23,8%), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 73,8 млн.дол. США (більше на 6,0%), текстильні матеріали та текстильні вироби – 67,6 млн.дол. (більше у 2,2 рази).

У 2017 році **обсяг експорту послуг** становив 765,8 млн.дол. США і зменшився на 2,5% проти 2016 року, імпорту – відповідно 183,4 млн.дол. і збільшився на 36,5%. Сальдо позитивне в розмірі 582,4 млн.дол. США.

На формування позитивного сальдо найбільше вплинули окремі види послуг: транспортні послуги (503,3 млн.дол.), ділові послуги (35,0 млн.дол.), послуги з переробки матеріальних ресурсів (14,6 млн.дол. США).

Зовнішньоторговельні операції послугами проводилися з партнерами з 181 країни світу.

Обсяг послуг, наданих регіоном країнам ЄС, становив 256,2 млн.дол. США (33,5% від загального обсягу послуг) і зменшився проти 2016р.на 7,2%.

Головними партнерами в експорті послуг серед країн-членів ЄС були: Кіпр – 43,4 млн.дол. (збільшення проти 2016р. на 27,6%), Велика Британія – 40,2 млн.дол. (зменшення на 18,4%), Данія – 27,7 млн.дол. (зменшення на 7,3%) та Німеччина – 25,9 млн.дол. США (зменшення на 17,7%).

Серед інших країн найбільші обсяги послуг надавалися Швейцарії – 91,7 млн.дол. (більше проти 2016 року на 22,9%), Віргінським Островам (Брит.) – 76,5 млн.дол. (більше на 5,7%), Туреччині – 41,8 млн.дол. США (більше на 0,8%), Об'єднаним Арабським Еміратам – 41,5 млн.дол. (менше на 7,9%).

Структура експорту послуг протягом тривалого часу залишається майже незмінною. У 2017 році найбільші обсяги експорту припадали на транспортні послуги, які займали 84,2% від загального обсягу експорту послуг; ділові – 7,0%; послуги, пов'язані з подорожами – 2,7%.

Порівняно з 2016 роком зменшилися обсяги експорту транспортних послуг – на 42,7 млн.дол. (за рахунок зменшення послуг морського транспорту – на 1,7%, інших допоміжних та додаткових транспортних послуг – на 13,9 % та залізничного транспорту – на 55,5%), збільшення відбулось у ділових послугах – на 6,3 млн.дол., послугах з переробки матеріальних ресурсів – на 5,9 млн.дол.США.

Імпорт послуг від країн ЄС становив 87,5 млн.дол. (47,7% від загального обсягу імпорту) та збільшився проти 2016 року на 20,0%.

Серед країн ЄС найбільші обсяги послуг одержувалися від Кіпру – 15,9 млн.дол. (більше проти 2016 року на 37,2%), Естонії – 11,5 млн.дол. (більше на 39,5%), Франції – 9,9 млн.дол. (більше на 7,5%), Словаччині – 8,3 млн.дол. США (більше у 2,1 рази), Нідерландів – 8,2 млн.дол. (більше у 3,0 рази).

Серед інших країн світу, за обсягами наданих послуг, провідні місця займали Об'єднані Арабські Емірати – 23,1 млн.дол. (збільшення проти 2016 року у 6,0 рази), Грузія – 15,8 млн.дол. (збільшення у 2,0 рази), Китай – 15,4 млн.дол. (збільшення у 2,6 рази), Швейцарія – 12,0 млн.дол. (зменшення на 32,1%), Туреччина – 11,5 млн.дол. США (збільшення на 9,0%).

Найбільшу частку в загальному обсязі імпорту послуг у 2017р. становили транспортні послуги – 77,0%, ділові послуги – 10,0%, пов'язані з фінансовою діяльністю – 5,3%, та послуги, пов'язані з подорожами – 3,6%.

Порівняно з 2016 роком зменшилися загальні обсяги імпорту ділових послуг – на 9,7 млн.дол., роялті та інших послуг, пов'язаних з використанням інтелектуальної власності – на 2,1 млн.дол., послуг приватним особам, культурних та рекреаційних послуг – на 0,4 млн.дол. США. Одночасно відбулося збільшення імпорту транспортних послуг– на 56,6 млн.дол., послуг, пов'язаних з фінансовою діяльністю – на 5,8 млн.дол. США.

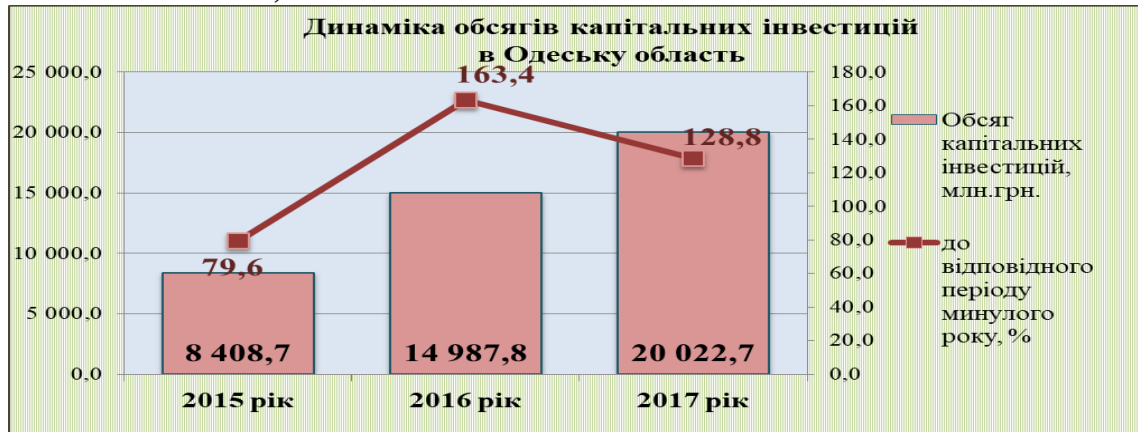
Оснoву структури імпорту послуг становили транспортні послуги – 76,9%, ділові послуги – 9,9%, послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю – 5,6% .

Інвестиційна діяльність

За січень–грудень 2017 року підприємствами та організаціями області за рахунок усіх джерел фінансування **освоєно 20022,7 млн.грн. капітальних інвестицій.**

У зазначеному періоді область за обсягами капітальних інвестицій **посіла 5 місце** серед регіонів країни. Частка регіону у загальному обсязі залучених інвестицій – **4,8%**.

Обсяг капітальних інвестицій порівняно з відповідним періодом минулого року збільшився на **28,8%**.

Найвагомішу частку капітальних інвестицій (98,6% загального обсягу) спрямовано у матеріальні активи, у тому числі у машини, обладнання та інвентар – 36,9% усіх інвестицій, нежитлові будівлі – 19,6%, інженерні споруди – 15,8%.

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій у 2017 році були власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких здійснено 61,0% усіх капіталовкладень. За рахунок кредитного інвестування було освоєно 6,8% коштів, з державного та місцевого бюджетів профінансовано 23,1% усіх вкладень.

Пріоритетними напрямками інвестування залишилися такі види діяльності як транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність; сільське, лісове та рибне господарство та будівництво у які було спрямовано, відповідно 20,1%, 15,1% та 11,6% капітальних інвестицій області.

Підприємствами промислових видів діяльності освоєно 2593,9 млн.грн, або 13,0% від загального обсягу інвестицій по області. При цьому 70,5% коштів, спрямованих у розвиток промисловості, освоєно підприємствами переробної промисловості, 28,0% – підприємствами з виробництва та розподілення електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря.

Найбільші інвестиційні проекти, що реалізовувались у 2017 році:

- будівництво зернового перевантажувального комплексу ТОВ «Бруклін-Київ» на території ДП «ОМТП» з лівої сторони Андросівського молу -збільшення пропускної здібності ДП «ОМТП» з перевалювання зернових потужністю 4 млн.тонн на рік, утворення 200 робочих місць;

- будівництво нового зернового терміналу в Чорноморському морському торговельному порту ТОВ «Kernel» - у складі зернового терміналу - склад підлогового зберігання зерна місткістю 140 тис.тонн з двома підземними і однієї верхньою галереєю, приймальний пристрій зерна з залізничного транспорту, комплекс галерей, залізничні шляхи і вагові, естакада, металеві силоси для зберігання зерна загальною місткістю 170 тис.тонн;

- **розширення будівництва зернового терміналу Metals Ukraine в тилу причалів № 7 і 8 Одеського морського порту спільно з ДП «АМПУ»** - проект включає будівництво силосів, станції прийомки залізничних вагонів.

Проектна місткість силосного парку становить близько 100 тис. тонн, продуктивність зернового терміналу по завантаженню судна - 1 тис.тонн/час, а потужність терміналу з переробки зерна - 4 млн/тонн у рік, у перспективні збільшення до 6 млн/т;

- **будівництво зернового терміналу в Чорноморському морському торговельному порту ТОВ «РисОіл»** - термінал збільшив свої перевантажувальні потужності в порту, забезпечує експортний вантажопотік не менше 3 млн тонн на рік. Побудований універсальний склад №2, станція розвантаження вагонів №2, резервуари силосного типу, транспортна галерея до стику причалів №10, 11 і уздовж причалу №11 з установкою судноавантажувальної машини на причалі № 11, двосторонній пірс на стику причалів №10-11 з причалами №11-а і 11-б з установкою судноавантажувальних машин. Нові потужності забезпечують збільшення кількості суднозаходів до порту і, відповідно, зростання портових зборів;

- **будівництво III черги лабораторно-виробничого комплексу європейського рівня фармацевтичної компанії ТДВ «Інтерхім»** - побудовано 8-ми поверховий виробничо-лабораторний комплекс європейського рівня, загальною площею 15 тис.кв.м., що дозволить збільшити обсяги виробництва і розширити асортимент лікарських форм. Створено 139 нових робочих місць. До 2020 року планується збільшити кількість працівників компанії ще до 260 співробітників;

- **будівництво терміналу для зберігання і перевалки рослинної олії ТОВ «Allseeds Black Sea»** - реалізація проекту:

- збільшить загальну потужності групи зі зберігання олії до 129'000 т (+87'000 т олії);

- збільшить загальний обсяг перевалки олії групою до 1,5 млн т на рік або до 30% українського експорту соняшникової олії. Проект включає будівництво 2х олієпроводів.

Новий термінал буде об'єднаний з існуючим терміналом (42'000 т олії) олієпроводом. Проект включає реконструкцію олійнозливної станції.

В середньостроковій перспективі - будівництво олійно-екстракційного заводу, з потужністю переробки соняшника, сої та рапсу до 5000 тонн/на добу або до 1,6 млн.тонн на рік.

- **побудова Комплексу по перевалці та переробці органічної продукції в порту Рені ТОВ «Біо-Лайн-Рені»** - планується побудова високотехнологічного комплексу зі зберігання і транспортування органічної продукції, який відповідає Європейським стандартам і правилам Європейського інституту органічного господарства (FIBL). Річний обсяг виробництва органічної продукції становить 120 000 тонн;

- **будівництво комплексу із зберігання та перевалки енергоносіїв ТОВ «ЕКОНОВАТИКА»** - за проектом побудовано комплекс по переробленню та зберіганню скрапленого вуглеводню (газу) з підземним резервуарним парком

з 55-ти резервуарів загальним об'ємом 2970 м³ та потужністю перевалки 120,0 тис. тонн/рік. Комплекс обладнаний двосторонньою залізничною естакадою для прийому 14-ти залізничних цистерн та авто наливних автоцистерн-пропановозів;

- **будівництво заводу з виробництва біоетанолу в Любашівському районі** - передбачає проектну потужність 50 тис. тонн біоетанолу на рік. Першим етапом реалізації проекту стане запуск цеху з виробництва олії, наступним – будівництво біоТЕЦ потужністю 12 МВт, що працюватиме на відходах сільського господарства та забезпечуватиме електроенергією не лише власне виробництво, а й інші об'єкти у північних районах області. Електростанцію введуть в експлуатацію наприкінці 2018 року, а через два-три роки запрацює завод із виробництва біоетанолу з кукурудзи, соломи, очерету;

- **будівництво ФЕС Виноградівка 11,7 МВт, Окни 14,6 МВт, Арциз 60,2 МВт ТОВ «КНЕСС ГРУП»** - проект полягає у розширенні та поглибленні можливостей у сферах енергоефективності та розвитку енергетики в Одеському регіоні. Ефективність використання встановленої потужності – 1 364 год/рік (ФЕС Виноградівка 11,7 МВт), 1 173 год/рік (ФЕС Окни 14,6 МВт), 1 348 год/рік (ФЕС Арциз 60,2 МВт);

- **будівництво міжнародного пункту пропуску та паромного комплексу «Орлівка (Україна) – Ісакча (Румунія)»** (с. Орлівка, Ренійського району Одеської області) - побудова міжнародного пункту пропуску та паромного комплексу передбачає проходження порому для перевезень легкового та вантажного транспорту кожні 30 хвилин з української та румунської сторони до 100 одиниць транспорту на добу, що на даний час у 2-3 рази більше існуючого транспортного потоку;

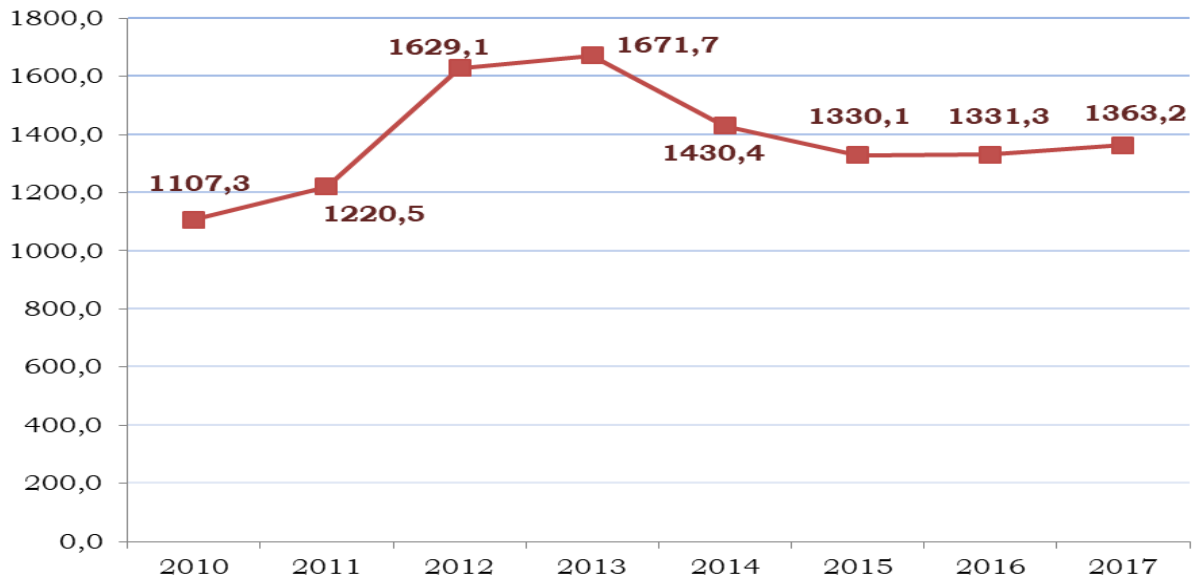
- **введено в експлуатацію нову лінію з виробництва дроту сталюого ТОВ «Стальканат-Силур «Завод Стальканат»;**

- нову лінію розливу шампанських вин на ТОВ «Шабо»,
 - завод з виробництва асфальту у Подільському районі,
 - нову дільницю пошиву взуття у Татарбунарському районі ТОВ «Белста»,
 - після модернізації введено в експлуатацію потужності Березівського заводу олійних культур тощо;

- **відремонтовано 259,6 км автомобільних доріг загального користування та 145,4 км доріг міжнародного значення що більше ніж у 2 рази відремонтованих за минулий рік. Цього вдалось досягти у тому числі за рахунок «митного експерименту» - 2,4 млрд.грн. митних платежів – Одеська область серед митниць країни – лідер по перерахуванню на ремонт доріг (93% відремонтованих доріг - за «митні» кошти).**

Обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал), унесених в економіку області з початку інвестування, за станом на 31 грудня 2017 року становив 1363,2 млн.дол. США, що на 2,5% перевищує обсяг інвестицій на початок 2017р., та в розрахунку на одну особу складає 573,4 дол. США. З країн ЄС унесено 817,9 млн.дол. США (60,0% загального обсягу) та з інших країн світу – 545,3 млн.дол. США (40,0%).

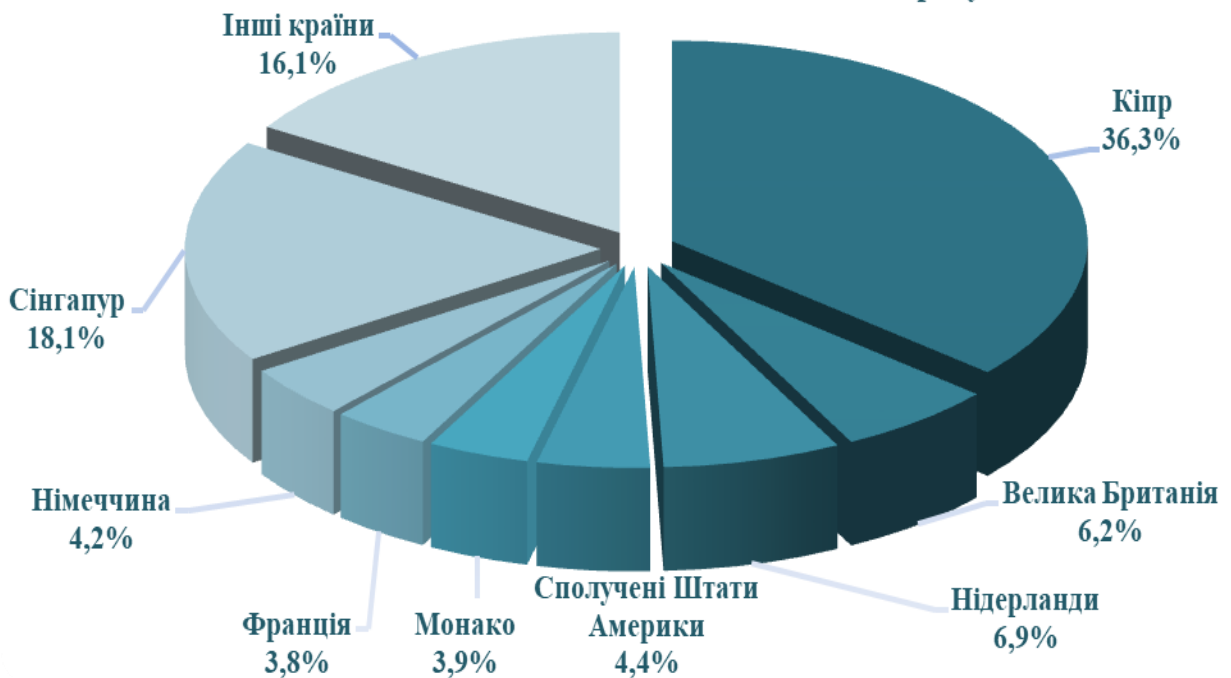
**Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в область,
млн. дол. США**

У 2017 році в економіку Одеської області іноземними інвесторами вкладено 41,8 млн.дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу); зменшення капіталу становило 37,5 млн.дол. США; інші зміни вартості акціонерного капіталу нерезидентів становили 28,4 млн.дол. США.

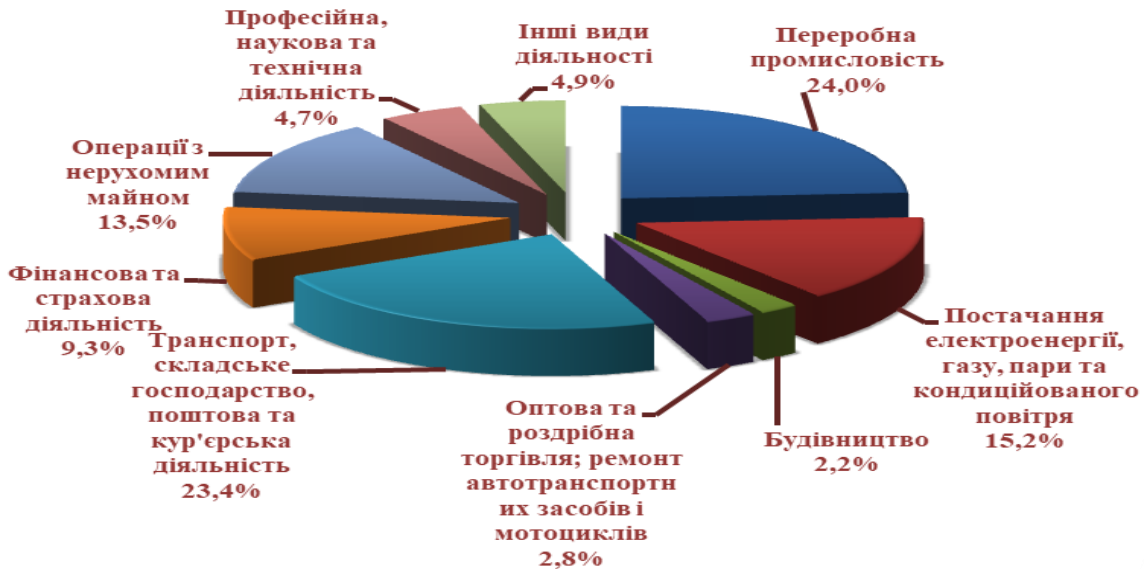
Більше половини загального обсягу надходжень прямих інвестицій належать інвесторам із Кіпру (35,4%) та Сінгапур (17,7%).

**Країни-лідери за обсягами іноземних інвестицій в Одеську область
за станом на 1 січня 2018 року**

Пріоритетними для інвестування були підприємства промисловості – 540,6 млн.дол. США (39,7% від загального обсягу прямих інвестицій (акціонерного капіталу) області), транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності – 319,2 млн.дол. США (23,4%), організації, що здійснюють операції з нерухомим майном – 184,1 млн.дол. США (13,5%).

**Прямі іноземні інвестиції економіку Одеської області
за видами економічної діяльності за станом
на 1 січня 2018 року, млн. дол. США**

Заборгованість підприємств прямого інвестування за кредитами та позиками, торговими кредитами та іншими зобов'язаннями перед прямими іноземними інвесторами (борговими інструментами) на 31 грудня 2017р. становила 1071,5 млн.дол. США.

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу та боргових інструментів), унесених в область з початку інвестування, за станом на 31 грудня 2017 року становив 2434,7 млн.дол. США.

Міжнародна технічна допомога

На території Одеської області реалізується 12 проектів міжнародної технічної допомоги за підтримки країн-донорів, зокрема, у сферах: освіти (Швейцарія); екологічної безпеки (Європейського Союзу); сфері оборони (США); медицини (США), у тому числі у сфері протидії захворюванню на ВІЛ/СНІД; державне управління та місцеве самоврядування (Швейцарія, Європейський Союз, США); сільському господарстві (Канада).

Так, проект міжнародної технічної допомоги - спільний проект ПРООН (Програма розвитку ООН) та ЄС («Місцевий розвиток, орієнтований на громаду»), головною метою якого є підвищення рівня життя у сільських громадах, створення сприятливого середовища соціально-економічного розвитку на місцевому рівні шляхом сприяння самоорганізації населення реалізувався в Одеській області з 2008 року. На даний час реалізовано три фази проекту: за I фазу - реалізовано 45 мікропроектів, за II фазу - 48 мікропроектів, за III фазу - 43 мікропроекти, тобто за час реалізації проекту реалізовано 136 ініціатив на суму

29,732 тис.грн. Для продовження ефективної роботи проекту підготовлено Меморандум про взаєморозуміння між Одеською обласною державною адміністрацією, Одеською обласною радою та Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй.

Фінанси та банківська система

Надходження до бюджетів усіх рівнів за 2017 рік за оперативними даними склали **51 844 231,6 тис.грн.**, темп росту до 2016 року – 130,4%.

Надходження до державного бюджету за 2017 рік за оперативними даними склали **39 128 474,8 тис.грн.**, темп росту до 2016 року – 129,9%.

Надходження до місцевих бюджетів за 2017 рік за оперативними даними склали **12 715,8 млн.грн.**, темп росту до 2016 року – 131,9%, виконання плану 2017 року – 102,8%.

Видатки місцевих бюджетів області з урахуванням трансфертів за 2017 рік – 29 629 416,7 тис.грн.

Обсяг капітальних видатків за 2017 рік склав 4 695,2 тис.грн., темп росту до 2016 року – 132,3%.

Нерозподілений вільний залишок коштів місцевих бюджетів на 31.12.2017 становить 129 325,5 тис.грн. відхилення до початку року 1 762 651,1 тис.грн.

На депозитних рахунках у банках розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів у 2017 році - розміщено та повернуто 674 154,0 тис.грн.

Надходження до бюджетів ОТГ за 2017 рік за оперативними даними склали 352 487,9 тис.грн., виконання плану – 136,2%.

У 2017 році за оперативними даними виконані всі бюджети ОТГ, крім Розквітівської ОТГ – 97,5 % (відхилення від затвердженого 220,4 тис.грн.).

Виконання видатків місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад за 2017 рік: ОТГ м.Балта – 97,8% (215 376,7 тис.грн.), ОТГ м.Біляївка – 90,3% (115 625,3 тис.грн.), ОТГ смт Велика Михайлівка – 96,3% (91 311,7 тис.грн.), ОТГ с.Красносілка – 75,1% (87 800,0 тис.грн.), ОТГ с.Маразліївка – 87,4% (38 981,1 тис.грн.), ОТГ с.Розквіт – 82,4% (25 627,7 тис.грн.), ОТГ с.Тузли – 95,0% (20 043,9 тис.грн.), ОТГ с.Червоноармійське – 87,4% (19 630,9 тис.грн.), ОТГ смт Затишшя – 87,9% (23 538,6 тис.грн.), ОТГ смт Ширяєве – 88,6% (76 020,7 тис.грн.), ОТГ с.Конопляне – 92,9% (38 083,7 тис.грн.).

Надходження від відчуження майна до спеціального фонду обласного за 2017 рік склали 2 750,5 тис.грн., виконання плану – 3,6%, недоотримано 73 137,0 тис.грн., за 2016 рік склали 12,9 тис.грн., виконання плану – 0,02%, недоотримано 72 625,8 тис.грн., за 2015 рік склали 27 520,3 тис.грн., виконання плану – 62,5%, недоотримано 16 512,7 тис.грн.

Для усунення проблем виконання місцевих бюджетів Департаментом фінансів систематично проводяться семінари, консультації, наради, виїзні тематичні навчання, рекомендацій по підбору кадрів.

Вживаються заходи щодо збільшень надходжень до бюджету, а саме: функціонує постійна земельна комісія (проведено 5 засідань), за результатами

якої реалізовано на земельних торгах права оренди 234 земельних ділянок площею 5,6 тис.га., НГО реалізованих земельних ділянок за 1га – 3,1 тис.грн.

Забезпечено додатково надходження річної орендної плати 17,1 млн.грн.

Заборгованість з виплати заробітної плати на 01.01.2018 – 48,4 млн.грн., зменшення до початку грудня на 3,3% (-1,6 млн. грн.)

Соціальна сфера

Охорона здоров'я

Протягом останніх 3 років (2015-2017) загальна кількість закладів охорони здоров'я скоротилася і на початок 2018 року нараховує 168 установ, у тому числі за рахунок місцевих бюджетів утримується 156 закладів. Таке вагоме зменшення кількості медичних установ по області пов'язано з реорганізаційними заходами щодо зміни підпорядкування установ.

В структурі існуючих закладів охорони здоров'я області, які утримуються за рахунок місцевого бюджету, зареєстровано: 15 міських лікарень для дорослих та 4 для дітей, 26 центральних районних лікарні, 5 пологових будинків та Перинатальний центр; 40 Центрів ПМСД, 11 диспансерів, 8 стоматологічних поліклінік, 4 Будинки дитини на 565 місць та 2 дитячих санаторії на 320 ліжок, зокрема 120 ліжок для хворих на туберкульоз, та інші.

Чисельність постійного населення у віці 0-17 років за останні 3 роки збільшилась по області з 450 622 до 459 355 осіб, а постійного населення у віці 14-34 роки, навпаки, зменшилась на 5,4% з 698 045 до 662 535 жителів.

Загальний показник народжуваності на 1000 наявного населення з 11,4 у 2015 році знизився до 10,8 на 01.01.2018, коефіцієнт загальної смертності на 1000 наявного населення знизився з 14,4 проміле у 2015 році до 14,0 на 01.01.2018.

Існуюча неоднаковість між містом та селом, яка характеризується цілим рядом факторів (хуторність заселення сільських жителів, мала компактність (розкиданість) населених пунктів і їх віддаленість один від одного, щільність населення на один квадратний кілометр та ін.) надає суттєвий вплив на доступність медичної допомоги і є важливою умовою формування оптимальної мережі медичних закладів, особливо на селі.

Медична допомога третинного рівня (високоспеціалізована) забезпечується населенню закладами обласного підпорядкування - 36 закладів, у т.ч. закладів широкого профілю (обласних лікарень) – 5; спеціалізованих – 14; заклади експертного характеру – 3 (МСЕК, ПАБ, СМЕ), 2 станції переливання крові, розгалужена система закладів екстреної медичної допомоги (90 структурних підрозділів), яка зводиться до 1 закладу – Обласного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25.11.2015 року №1024 «Про затвердження нормативу забезпечення стаціонарними ліжками у розрахунку на 10 тисяч населення» стаціонарний фонд області скоротився та становить 16345 одиниць, що нараховує 68,8 ліжка на 10 тисяч жителів при середньому показнику по Україні – 72,4 ліжок на 10 тисяч населення.

В регіоні створено 40 Центрів первинної медичної допомоги, як юридичних осіб, з урахуванням положень наказу Міністерства охорони здоров'я України від 4 листопада 2011 року №755, у т.ч. 14 функціонують у містах регіону та 26 – в районах області. Обласний план виконано на 100%.

З метою забезпечення населення первинною медичною допомогою, а саме мережею амбулаторій ЗПСМ, з урахуванням характеру розселення міського та сільського населення, залежно від характеру забудови та досягнення рівної доступності первинної медичної допомоги, в області протягом останніх 3 років було проведено ряд реорганізаційних заходів.

В Одеській області діють 298 закладів первинної ланки типу амбулаторій сімейного лікаря, які фінансуються з місцевих бюджетів (2015 рік - 294 заклади), серед яких 187 амбулаторій розташовані у сільських районах регіону та 111 – у містах, кількість яких збільшилась за три роки на 9 амбулаторій на тлі зменшення числа сільських АЗПСМ на 3 заклади.

Одночасно на території області надають медичну допомогу за принципом сімейного лікаря 2 самостійні приватні сімейні амбулаторії (Медичний центр «Вемамед» та ТОВ «АЗПСМ»). Загальна кількість амбулаторій нараховує 300 закладів.

Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 10 вересня 2013 року №793 «Про затвердження нормативів забезпеченості мережею амбулаторій-підрозділів центрів первинної (медико-санітарної) допомоги» в Одеській області останні 2 роки проводився постійний моніторинг розвитку мережі амбулаторій та забезпечення ними населення області. Питома вага фактично наявних на території області амбулаторій станом на 01.01.2018 від їх нормативної кількості становить 76,0% проти 75,5% у 2015 році. Загальна забезпеченість жителів регіону амбулаторними установами нараховує 1,26 на 10 тисяч при нормативі 1,64. Показник фактичної забезпеченості амбулаторіями у містах області становить 0,86 на 10 тисяч населення.

Показник смертності дітей до 1 року минулі роки мав чітку тенденцію до зниження: у 2012 році - 9,26%, в 2014 – 6,99 на 1000 народжених живими, в 2016 нарахував 7,87 на 1000 народжених живими та у звітному зупинився на рівні 8,39 проміле, по Україні показник 2016 року складав 7,59 на 1000 народжених живими.

Рівень перинатальної смертності за 2014 рік становив 9,30 на 1000 народжених живими, у 2015 був сталим на рівні 9,28 проміле, за підсумками 2016 року – 9,18 та у 2017 році становить 10,66 на 1000 народжених живими.

Показник материнської смертності по області у 2017 році підвищився удвічі та становив 15,74 на 100 000 народжених живими при державному показнику 2016 року – 14,8 на 100 000 народжених живими.

Стан здоров'я населення регіону погіршується. За останні 5 років відбувалося послідовне зростання показників захворюваності серед всього населення області. Має місце випереджуюча динаміка показників загальної захворюваності у порівнянні з первинною, яка відображала накопичення захворюваності. Так, якщо за минулі 5 років приріст первинної захворюваності становив 5,2%, то загальна захворюваність за той же період зросла на 7,3%. Це

свідчило про зростання хронізації захворювань серед населення. Але за останні 2 роки зареєстровано більше зростання виявлення хвороб ніж їх розповсюдження, що можливо свідчить про зменшення звернення хронічно хворих за медичною допомогою та недоліки у проведенні диспансеризації населення.

В Одеському регіоні щорічно реєструється більше 4,5 мільйонів випадків захворювань, в том числі біля 40% – це випадки з вперше встановленим діагнозом.

Показник хворобливості (поширеності) за даними 2015 року складав 186483,0 випадків на 100 тис. всього населення, у 2017 році – 181789,1 на 100 тис. населення. Протягом останніх років в структурі поширеності захворювань населення Одеської області продовжують відмічатися особливості, які характерні для нашого регіону. Це достатньо високий показник поширеності патології органів травлення і особливо гепато-біліарної системи, який практично удвічі перевищує показник по Україні.

Первинна захворюваність населення за підсумками 2015 року становила 68350,9 випадків на 100 тис. всього населення, надалі зареєстровано протягом трьох років зниження і по оперативним даним за 2017 рік становить 65962,8 на 100 тис. населення.

Серед соціально значимих захворювань зафіксовано, що епідемічне розповсюдження ВІЛ-інфекції серед населення регіону у 2015 році призупинилось. Рівень реєстрації нових випадків ВІЛ-інфекції знизився до 103,2 випадків; захворюваність на СНІД зменшилась до 60,0 випадків на 100 тисяч, але в 2016 році поширення даної патології не суттєво прискорилось. Хоча рівень реєстрації нових випадків ВІЛ-інфекції знизився майже на 10% - до 90,7 випадків, але захворюваність на СНІД, навпаки, декілька підвищилась, а саме, до 60,1 випадків на 100 тис. У звітному році зафіксовано продовження прискорення розповсюдження ВІЛ та СНІД. Показник реєстрації нових випадків ВІЛ-інфекції підвищився до 113,6 на 100 тис. населення, а виявлення СНІД – до 71,8 на 100 тис.

Захворюваність на злоякісні новоутворення останні роки по області повільно зростала, але з 2015 року показник почав знижуватися. У 2016 році виявлення онкологічної патології становить 293,8 проти 350,0 випадків на 100 тис жителів рік тому, а у 2017 - показник складає 296,0 на 100 тис. населення.

У 2016 році було зареєстровано підвищення показнику захворюваності на усі активні форми туберкульозу порівняно з показником 2015 року (102,5) до 109,0 на 100 тисяч жителів регіону. У 2017 році ситуація практично не змінилась, захворюваність на усі форми туберкульозу становить 107,9 на 100 тис. населення.

Фінансовий норматив бюджетного забезпечення в розрахунку на рік, у 2016 році становив 1221,52 грн., (2015р. – 1183,76 грн.) на 1 жителя, з урахуванням позабюджетних надходжень – 1374,71 (2015р. - 1279,79 грн.). У 2017 році загальний норматив підвищився до 1649,1 грн. на 1 мешканця області на рік.

Освіта

Систему закладів загальної середньої освіти утворюють 860 освітніх навчальних закладів різних типів і форм власності. У 2016/2017 навчальному році цей показник складав 871 заклад, у 2015/2016 - 884.

Інформація щодо загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів

Навчальний рік	Кількість загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів	Кількість загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів з чисельністю до 100 учнів	% до загальної кількості загальноосвітніх навчальних закладів I-III
2015-2016	588	80	13,6
2016-2017	581	81	13,9
2017-2018	577	75	13

Створення опорних шкіл

Створення опорних шкіл є першим кроком для розвитку сучасної якісної освіти області.

У 2017 році утворено 23 опорних заклади, із них 6 - у новостворених ОТГ. Всього мережа опорних шкіл налічує 25 шкіл, що складає 100% від запланованого.

Особлива увага звертається на покращення матеріальної бази опорних шкіл, придбання сучасних засобів навчання, шкільних автобусів.

За рахунок коштів, передбачених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 №1340-р та від 16.11.2016 №827-р місцевим органам управління освітою на оснащення опорних закладів засобами навчання профінансовано кошти в сумі 23476,6 тис.грн. Зокрема, опорними закладами використано кошти у сумі: 6817,9 тис. грн. на впровадження енергозберігаючих технологій, модернізацію систем опалення, заміну вікон; 5684,5 тис.грн. для придбання учбових комплексів навчальних кабінетів; 961,545 тис.грн. на підготовку освітніх установ для впровадження дистанційної освіти, підключення до швидкісної мережі Інтернет та WI-FI.

За рейтинговими показниками Міністерства освіти і науки України **щодо створення опорних закладів Одеська область посідає одне з перших місць по Україні.**

Парк шкільних автобусів налічує 344 одиниці, що забезпечує підвезення 98,8% дітей сільської місцевості до школи і додому.

Протягом 2017 року закуплено 19 шкільних автобусів, у 2016 році закуплено 22, у 2015 – 1 шкільний автобус. Загальна потреба для оновлення парку шкільних автобусів становить 98 одиниць.

Стан оптимізації мережі професійно-технічних навчальних закладів

Професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації учнів та слухачів в Одеській області здійснюють 39 закладів професійної (професійно-технічної освіти) (у 2015, 2016 роках – 42 заклади ПТО (із них 2 філії).

У 2017 році проведено оптимізацію професійно-технічних навчальних закладів м.Білгород-Дністровський (Білгород-Дністровську філію ДНЗ «Одеське вище професійне училище торгівлі та технологій харчування» приєднано до ДНЗ «Білгород-Дністровський професійний будівельний ліцей»); проведено

реорганізацію Іванівської філії ДНЗ «Цебриківський професійний аграрний ліцей» шляхом припинення діяльності.

Проводиться робота по створенню багатопрофільного Північного центру професійно-технічної освіти шляхом об'єднання ДНЗ «Савранське професійно-технічне аграрне училище», «Балтське професійно-технічне аграрне училище», «Кодимське професійно-технічне аграрне училище».

У 2017 році в Одеській області реалізовано пілотні проекти з модернізації підготовки робітників за професією «Монтажник санітарно-технічних систем та устаткування» (ДНЗ «Білгород-Дністровський професійний будівельний ліцей»), «Швачка. Кравець. Закрійник» (Березівське ВПУ ОНПУ). Кошти на придбання техніки та обладнання для навчально-практичних центрів виділено з державного бюджету на загальну суму 958,5 тис.грн.

На базі ДНЗ «Одеський центр професійно-технічної освіти» створено Міжрегіональний навчально-практичний центр професійної підготовки монтажників санітарно-технічної системи та устаткування, Навчально-практичний будівельний центр з вивчення сучасних будівельних технологій компанії «Кнауф», Навчально-практичний будівельний майданчик з вивчення сучасних будівельних технологій компанії «Тріора».

З метою проведення аналізу потреби галузей економіки регіону у кваліфікованих робітниках та фахівцях різних професій та спеціальностей, формування робітничого потенціалу регіону обласною державною адміністрацією видано розпорядження від 11.01.2017 №8/А-2017 «Про утворення регіональної ради з професійної освіти (стейкхолдерів) в Одеській області». До складу ради увійшли керівники галузевих управлінь облдержадміністрації, депутати обласної ради, керівники обласної та міської організації роботодавців, регіонального центру зайнятості, навчально-методичного центру професійно-технічної освіти області тощо.

У ході засідань із залученням керівників районів та міст області було визначено основні професії, які затребувані на регіональному ринку праці, зокрема «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва»; «Кравець»; «Кухар»; «Електрогазоварник»; «Слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування».

За підсумками проведених обговорень, врахувавши методичні рекомендації та пропозиції професійно-технічних навчальних закладів, а також укладених договорів з роботодавцями, визначено потребу регіону у кваліфікованих кадрах та затверджено обсяги регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників і фахівців у закладах професійно-технічної освіти в Одеській області.

У 2017 році обсяги регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників та фахівців у закладах ПТО області складають 5185 осіб. Крім цього, за державним замовленням прийнято на навчання 610 осіб.

Загальний контингент учнів державних закладів системи професійно-технічної освіти області становить 14 510 осіб, що становить 61 особа на 10 тис. населення (у 2015 році – 16982 особи, 2016 – 15078 осіб).

Середньорічний контингент закладів ПТО становить 372 особи.

Працевлаштування випусників закладів професійно-технічної освіти є одним із основних показників якості забезпечення економіки області кваліфікованими робітниками. У 2017 році випуск становив 7906 осіб, що становить 33 особи на 10 тис. населення.

Із загальної кількості випусників працевлаштовані за професією 7351 особа, що становить 93%. Крім цього, 319 випусників продовжили навчання у закладах вищої освіти, 35 осіб призвані на військову службу.

Здійснено моніторинг працевлаштування випусників на підприємства, організації установи за галузевим спрямуванням (промисловість – 1634 особи, сільське господарство – 475, транспорт – 2152, зв'язок – 27, будівництво – 657, торгівля і громадське харчування – 1563, сфера послуг – 843).

Кількість організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи у 2017 році становить 49 одиниць. Із них 29 закладів вищої освіти, які мають аспірантуру.

У 2017 році на регіональний конкурс інноваційних проектів подано 33 інноваційні проекти, в конкурсі взяло участь 14 організацій.

Дошкільна освіта

Охоплення дітей дошкільного віку дошкільними навчальними закладами

В області постійно здійснюються заходи щодо розвитку мережі закладів дошкільної освіти та забезпечення доступу кожної дитини до дошкільної освіти. Проте, мережа залишається недосконалою та не забезпечує права всіх дітей на дошкільну освіту. У черзі на влаштування перебуває 8,4 тис. дітей, із них майже 4 тис. у м. Одесі.

Розвиток мережі закладів дошкільної освіти області

<i>Рік</i>	<i>Кількість ЗДО</i>	<i>Відсоток охоплення дітей віком від 3 до 5 (6) років ЗДО</i>	<i>Всього дітей на 100 місяцях</i>
2015	835	74	107
2016	842	76	107
2017	849	78	107

Станом на 01.01.2018 ***мережа закладів дошкільної освіти становить 849 закладів різних типів та форм власності***, в них здобувають дошкільну освіту 77,8 тис. дітей, що становить 78% дітей віком від 3 до 5(6) років.

За останні 3 роки мережа збільшилась на 14 одиниць. Завдяки планомірній роботі збільшено показник охоплення дітей віком від 3 до 5(6) років закладами дошкільної освіти з 74% до 78%.

Перевантаження груп дітьми, в середньому по області становить 107 дітей на 100 місяцях. Спостерігається значне перевантаження груп дітьми у закладах дошкільної освіти міст обласного значення, районних центрів та районів територіально близько розташованих біля обласного центру м. Одеса (подекуди на 40-50%).

Одеською обласною державною адміністрацією спільно з районними державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування здійснено моніторинг забезпечення дітей закладами дошкільної освіти по кожному населеному пункту та складено план дій на 2017-2019 роки поетапного

створення додаткових місць у закладах освіти для всіх дітей, які потребують здобуття дошкільної освіти.

Протягом поточного року додатково створено 1350 місць:

- утворено заклад дошкільної освіти у пристосованому приміщенні с.Баранове Іванівського району;

- відкрито 7 дошкільних підрозділів у складі закладів загальної середньої освіти м.Одеса (2), Березівського (2), Роздільняського районів та Великомихайлівської ОТГ (2);

- видано 4 ліцензії на право надання освітніх послуг у сфері дошкільної освіти закладів дошкільної освіти приватної форми власності у м.Одеса;

- відновлено діяльність 7 закладів дошкільної освіти: ЗДО у м. Одеса, ЗДО в Ананіївському районі, дошкільні підрозділи у складі закладів загальної середньої освіти Любашівського району, Подільського (2), Іванівського району, Новокальчівської ОТГ;

- повернуто до мережі та відновлено діяльність закладу дошкільної освіти №48 м. Одеси;

- відновлено діяльність 10 груп у функціонуючих закладах дошкільної освіти м. Одеси (2), м. Чорноморська, Арцизького, Болградського, Білгород-Дністровського, Ізмаїльського, Савранського (2) районів та Коноплянської ОТГ.

В області функціонує 36 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, у яких працює 444 тренери.

Із загальної кількості дітей шкільного віку 14 549 дітей та підлітків залучено до систематичних занять спортом на базі дитячо-юнацьких спортивних шкіл.

Культура

Станом на 01.01.2018 року в області діє 25 установ обласного підпорядкування:

- 6 театральних-видовищних закладів;
- 3 обласні бібліотеки;
- 5 центрів національних культур;
- 7 музеїв;
- 3 навчальні заклади культури і мистецтва;
- 6 закладів національного значення;
- в районах та містах області: 801 бібліотеки, 729 клубних закладів,

68 шкіл естетичного виховання, з них 47 в містах та районах області, 32 районних та міських музеїв та 264 громадських та приватних музеїв; 11 парків культури та відпочинку. (У 2017 році закрито 20 сільських бібліотек, з них 5- Маразлівська ОТГ, 3 – Біляївська ОТГ, 2 – Болградський район, 5 - Великомихайлівська ОТГ, 3- Любашівський район, 3 - Тарутинський район).

У 2017 році продовжувалася робота щодо покращення матеріально-технічного стану сільських закладів культури.

У Кілійському, Миколаївському, Балтському, Ширяївському районах продовжується робота щодо комп'ютеризації сільських закладів культури та підключення їх до мережі Інтернет. Бібліотеки області мають 684 одиниці комп'ютерної техніки, збільшено на 31 одиницю в порівнянні з 2016 роком.

Лише 20 бібліотек мають Wi-Фізони. У 2017 році на базі публічних бібліотек утворені самоорганізуючі учбові простори у Кілійському та Березівському районах.

У 2017 році продовжувалася робота щодо забезпечення повноцінного розвитку і функціонування української мови як державної та збереження традиційної для регіону багатомовності.

У 2017 році одеськими театрами проведено 1088 вистав на стаціонарі. Підготовлено 17 прем'єрних вистав. У жовтні 2017 року Одеський театр ляльок взяв участь у IV Міжнародному фестивалі театрів ляльок та інших форм сценічної анімації "ANIMA" та нагороджений дипломом за виставу "Мрія маленького віслюка".

Творчі колективи області, митці, фахівці бібліотек, музеїв постійно беруть участь у різноманітних міжнародних, Всеукраїнських фестивалях, конкурсах.

Одеська область є місцем проведення різноманітних міжнародних мистецьких акцій, фестивалів, конкурсів.

У 2017 році в м. Одеса за підтримки облдержадміністрації відбулися: Міжнародний фестиваль клоунів та мімів «Комедіада - 2017» за участю артистів з різних куточків світу від Іспанії, Польщі, Франції, Ізраїлю до Бразилії; мистецька акція – марафон "Ніч в філармонії", в якій взяли участь артисти та колективи філармонії, фахівці одеських музеїв, студенти Одеського училища мистецтв і культури ім. К. Данькевича; XXIII Міжнародний фестиваль сучасного мистецтва «Два дня та дві ночі нової музики»; міжнародний джазовий фестиваль «OdessaJazzFest» та міжнародний фестиваль «Оксамитовий сезон в Одеській опері»; міжнародна виставка «Море акварелі» за участю художників Одеси, Молдови, Німеччини, Китаю (м. Одеса, м. Чорноморськ, м. Ізмаїл); міжнародна дитяча виставка за участю юних художників України, Молдови, Болгарії та міжнародний пленер "АРТ БАТ ФЕСТ-2017" за участю художників з Румунії, Молдови та України (м. Ізмаїл).

У рамках реалізації Регіональної програми підтримки розвитку книговидання та засобів масової інформації в Одеській області на 2017-2019 роки протягом поточного року видано 14 кращих творів краєзнавчої та художньої літератури, книг для дітей і юнацтва, які присвячені видатним діячам регіону та знаменним датам, загальним тиражем 1309 примірників на суму 160,0 тис. грн. та які розповсюджені по публічних бібліотеках області.

Ринок праці та соціальний захист населення

Ринок праці

Серед пріоритетних напрямків економічного і соціального розвитку області особливе місце займає реалізація державної політики зайнятості населення, ефективного використання робочої сили, подолання безробіття серед працездатного населення.

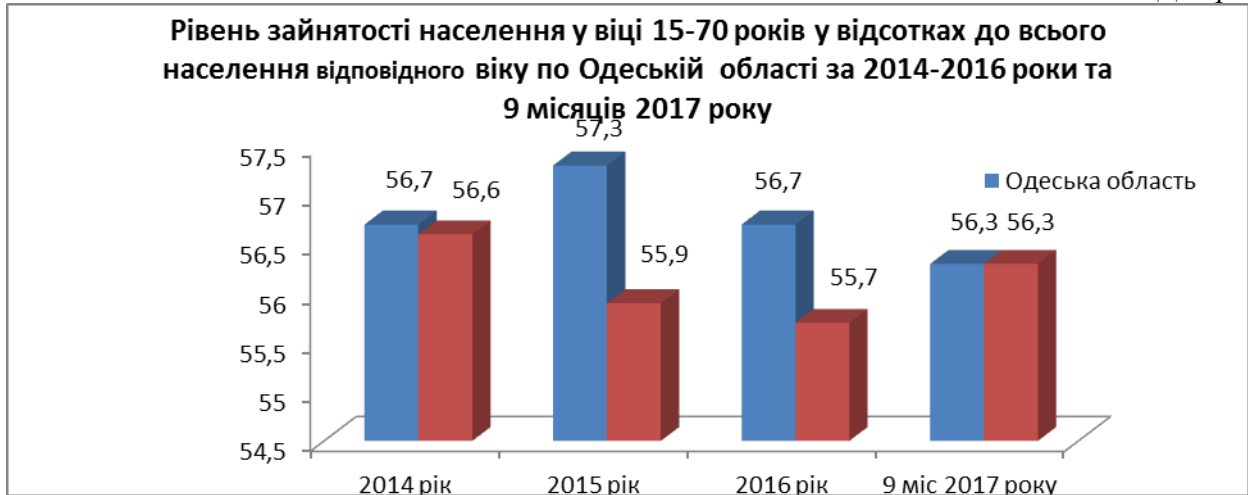
Економічна активність населення

Для ринку праці Одеської області у 2017 році стали характерними негативні тенденції, сформовані протягом 2014-2016 років, а саме: зменшення зайнятості населення віком 15-70 років за методологією Міжнародної організації

праці (далі – МОП) в абсолютному та відносному значенні, а також відповідне збільшення безробіття.

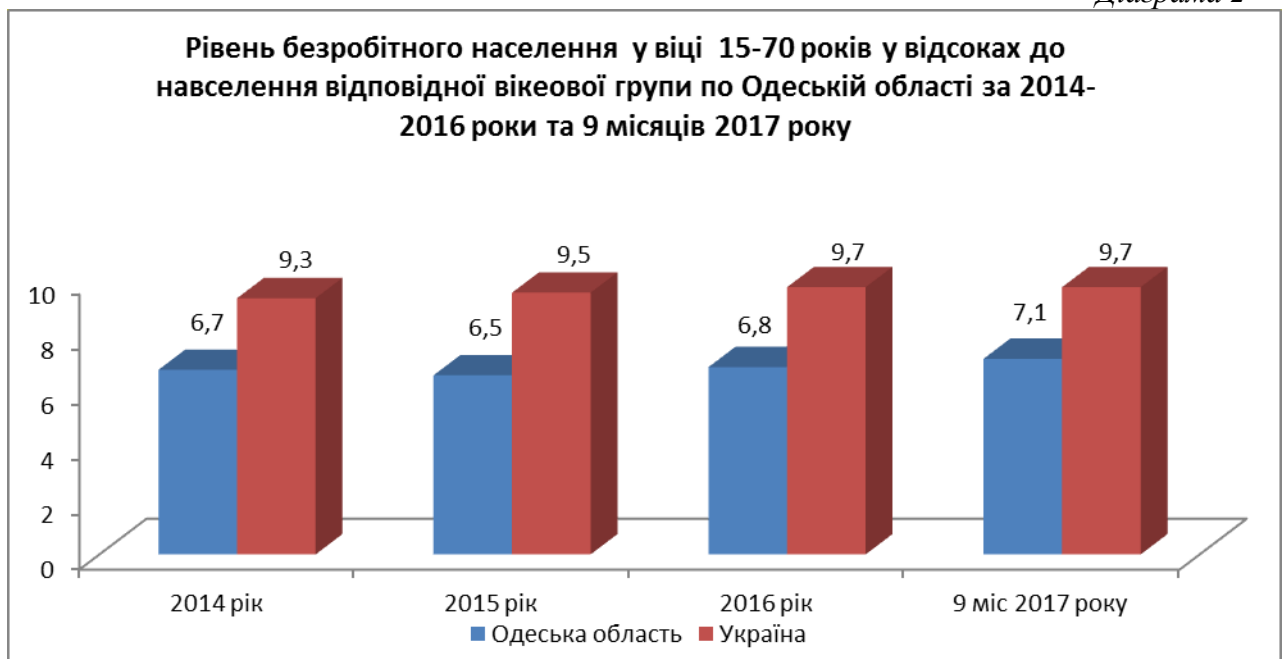
Рівень зайнятості населення від всього населення віком 15-70 років протягом 2014-2016 років коливався від 57,3% у 2015 році до 56,7% у 2014 та 2016 році. Сталою є позитивна тенденція до перевищення середнього показника по Україні (діаграма 1):

Діаграма 1

Рівень безробіття від економічно активного населення віком 15-70 років у 2014-2016 роках в цілому збільшився з 6,5% у 2015 році до 6,8% у 2016 році, проте, він стабільно менший за середній показник по Україні (діаграма 2):

Діаграма 2

Аналіз даних щодо економічної активності населення у січні-вересні 2017 року свідчить про погіршення ситуації у сфері зайнятості (таблиця 1):

**Таблиця 1. Економічна активність населення Одеської області
за 9 місяців 2017 року**

Показники	9 місяців 2017 року	9 місяців 2016 року	9 місяців 2017 року у відсотках до 9 місяців 2016 року	Місце за результатами рейтингової оцінки
Чисельність економічно активного населення віком 15-70 років, тис. осіб	1066,4	1076,0	-0,9	х
Рівень економічної активності населення віком 15-70 років, відсотків від чисельності населення	60,6	61,0	-0,4 в.п.	16
Чисельність зайнятого населення віком 15-70 років, тис. осіб	990,3	1005,8	-1,5	х
Рівень зайнятості населення віком 15-70 років, відсотків від чисельності населення відповідного віку	56,3	57	-0,7 в.п. -	11-13
Чисельність безробітного населення віком 15-70 років, тис. осіб	76,1	70,2	+8,4	х
Рівень безробіття населення віком 15-70 років, відсотків від чисельності економічно активного населення	7,1	6,5	+0,6 в.п.	4

У порівнянні з відповідним періодом минулого року показник середньорічної чисельності населення у віці 15-70 років, визначеного за методологією Міжнародної Організації праці (МОП), спостерігається зменшення економічно активного населення області на 9,6 тис. осіб або 0,9%.

Також спостерігається негативна тенденція щодо зменшення чисельності населення у віці 15-70 років, зайнятого економічною діяльністю.

Протягом січня-вересня 2017 року через скорочення обсягів виробництва в галузях економіки та у сфері підприємництва відбулося зменшення чисельності населення віком від 15 до 70 років, зайнятого в усіх сферах економічної діяльності на 15,5 тис. осіб або 1,5%, рівня зайнятості населення - на 0,7 в.п., що позначилось на зростанні чисельності безробітного населення на 5,9 тис. осіб або на 8,4% та рівня безробіття на 0,6 в.п.

Протягом 2014-2017 років спостерігалася стала динаміка щодо зменшення кількості зареєстрованих безробітних, які користувались послугами служби зайнятості з 49,8 тис. осіб у 2014 до 41,0 тис. осіб у 2017 році.

З метою зменшення дисбалансу між попитом та пропозицією на ринку праці, підвищенням професійних навичок та конкурентоспроможності протягом 2014-2017 років за направленням обласної служби зайнятості пройшло професійне навчання майже 31,9 тис. безробітних (в середньому – 8,0 тис. осіб щорічно).

Протягом 2014-2017 статус безробітного у державній службі зайнятості мали 67627 осіб у віці до 35 років.

Для молоді, яка звертається до державної служби зайнятості, здійснюються заходи сприяння зайнятості населення: надання інформаційних, консультаційних та профорієнтаційних послуг, створення банку вакансій та пошук підходящої роботи, сприяння в працевлаштуванні громадян, у тому числі шляхом організації підприємницької діяльності, організація професійної

підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації безробітних, організація і фінансування громадських робіт, виплата допомоги по безробіттю.

Зареєстрований ринок праці

За сприянням державної служби зайнятості у 2014-2017 роках працевлаштовано за звітний період 23858 молодих громадян. Середній рівень працевлаштування за 2014-2017 роки становив 35,3% від загальної кількості безробітних даної вікової категорії.

Таблиця 2. Стан зареєстрованого ринку праці у 2014-2017 роках

Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік
Чисельність осіб, які мають статус безробітного	49797	49858	44748	41035
Чисельність працевлаштованих осіб з числа зареєстрованих безробітних	20283	18994	16376	15378
Рівень працевлаштування	40,7	38,1	36,6	37,5
Кількість осіб у віці до 35 років, які мали статус безробітного протягом звітного періоду, осіб	19748	18857	15551	13471
Чисельність осіб віком до 35 років, які працевлаштовані протягом звітного періоду	7711	6329	5196	4622
у відсотках до загальної чисельності безробітних у віці до 35 років	39,0	33,6	33,4	34,3
Кількість зареєстрованих безробітних станом на кінець звітного періоду	16998	16267	14053	13395
з них молоді до 35 років	5981	5333	4257	3862
у відсотках до загальної чисельності зареєстрованих безробітних	35,2	32,8	30,3	28,8
Чисельність зареєстрованих безробітних, які проходять професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації	8755	8216	7741	7196
Чисельність осіб, залучених до участі у громадських та інших роботах тимчасового характеру	9280	9219	9083	8390

Організація громадських робіт та робіт тимчасового характеру дозволяє окремим категоріям громадян, особливо тим, хто знаходиться в стані безробіття тривалий час, відновити трудові навички, іноді отримати постійну роботу, а також є можливістю поліпшити своє матеріальне становище. В них щорічно брали участь в середньому 9,0 тис. осіб або кожен п'ятий безробітний.

Активними заходами сприяння зайнятості щорічно охоплено 75,0%.

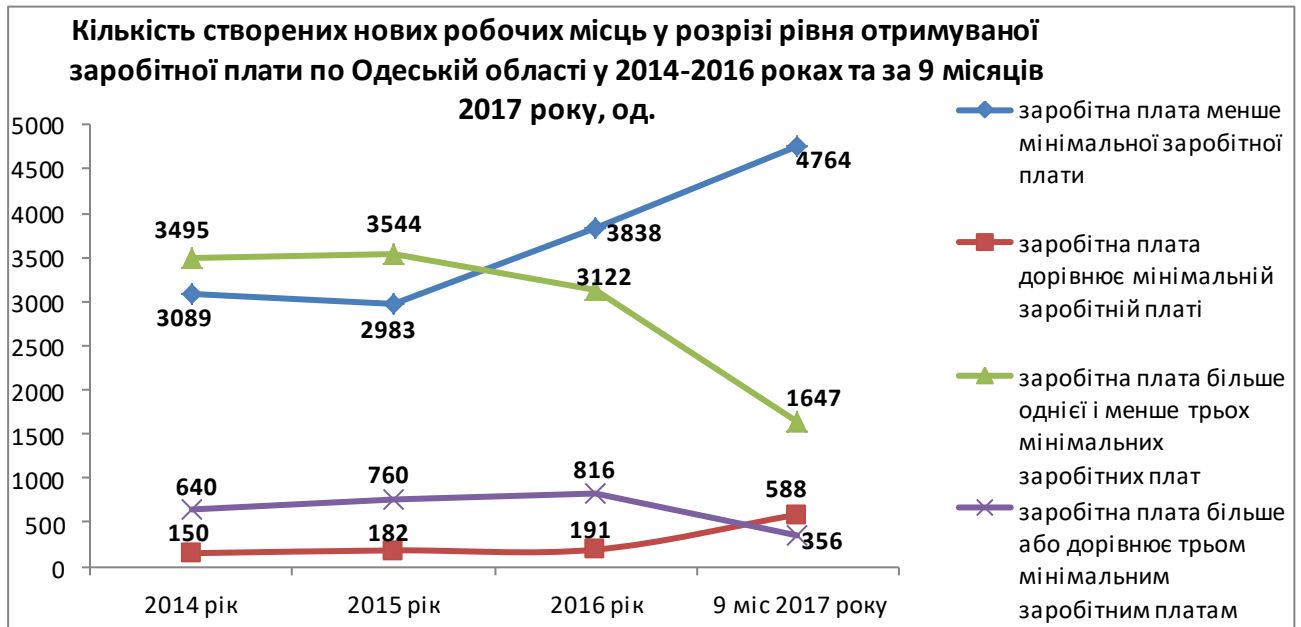
Програмою зайнятості населення Одеської області на період до 2017 року передбачено комплекс заходів щодо розширення сфери застосування праці, економічного стимулювання роботодавців до збереження і утворення робочих місць у малому та середньому бізнесі, підтримки самозайнятості та підприємництва.

Створення робочих місць

Кількість робочих місць, утворених упродовж січня–вересня 2017 року, становила 20304 одиниці, що на 9,8% більше, ніж за відповідний період 2016 року. Із загальної кількості робочих місць 7355 одиниць або 36,2% створено за рахунок підприємств-юридичних осіб, 12949 одиниць або 63,8% за рахунок реєстрації фізичних осіб.

Кількість створених нових робочих місць на підприємствах-юридичних особах Одеської області протягом 2014-2016 років та 9 місяців 2017 року поступово збільшувалась, а саме: у 2014 році вона становила 7374 од., у 2015 році - 7469 од., у 2016 – 7967 од., за 9 місяців 2017 року – 7355 од.

Аналіз створення нових робочих місць на зазначених підприємствах у розрізі рівня отримуваної заробітної плати протягом звітного періоду свідчить про збільшення новостворених робочих місць із заробітною платою, яка менше мінімальної заробітної плати (діаграма 3). Так, якщо у 2014-2016 роках кількість таких робочих місць коливалась від 2983 од. (2015 рік) до 3838 од. (2016 рік), то тільки за 9 місяців 2017 року їх становило 4764 од.

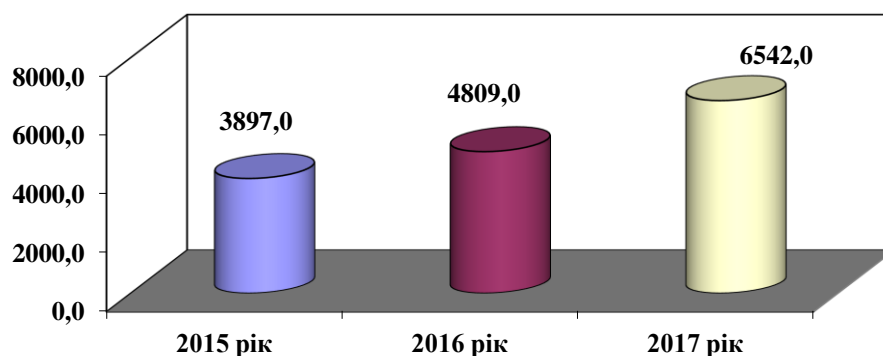

Соціально-трудові відносини

Рівень життя населення в регіоні можна оцінювати за таким показником, як середньомісячна заробітна плата.

Діаграма 4

Середньомісячна заробітна плата по Одеській області у 2015-2017 роках, грн.

У січні-грудні 2017 року – середньомісячна заробітна плата по області становила 6542 грн. та збільшилась відповідно січня-грудня 2016 року (4809 грн.) на 36,0%.

По області індекс реальної заробітної плати: у січні-грудні 2015 року становив 80,6% до відповідного періоду 2014 року; у січні-грудні 2016 року становив 108,1%, до відповідного періоду 2015 року; у січні-листопаді 2017 року становив 117,3%, до відповідного періоду 2016 року.

Соціальний захист населення

Відповідно до обласної цільової програми соціальної підтримки населення на 2016-2017 роки „Захист і Турбота”, затвердженою рішенням обласної ради від 21 грудня 2015 року №35-VII, в обласному бюджеті 2017 року передбачені кошти на надання соціальних послуг у вигляді додаткових соціальних гарантій.

Цільова адресна допомога малозабезпеченим верствам населення, інвалідам, ветеранам та особам, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС

- адресної допомоги 100 сім'ям загиблих (померлих) військових, які брали участь у проведенні антитерористичної операції на Сході України (2 000 грн. щомісячно) на загальну суму 2640,8 тис.грн. На 01.01.2018 використано 2462,0 тис.грн.;

- стипендій 94 інвалідам-військовослужбовцям, які брали участь у проведенні антитерористичної операції на Сході України (1000 грн. щомісячно) на загальну суму 1105,0 тис.грн. На 01.01.2018 використано 1105,0 тис. грн.;

- щомісячної матеріальної допомоги 800 дітям військовослужбовцям, які брали участь у проведенні антитерористичної операції на Сході України (300 грн. щомісячно) на загальну суму 1181,7 тис.грн. На 01.01.2018 отримали таку допомогу 624 дитини, використано 1157,3 тис.грн.;

- одноразової грошової допомоги 500 мобілізованим військовослужбовцям (3000 грн.) на загальну суму 1649,3 тис.грн. На 01.01.2018 таку допомогу отримало 550 мобілізованих на загальну суму 1647,0 тис.грн.;

- надано матеріальну допомогу на оздоровлення 213 особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи та мають 1,2 групу інвалідності, ветеранів війни та інвалідів загального захворювання та з дитинства у супроводі одного з батьків в санаторіях Одещини на загальну суму 1341,9 тис.грн.

У 2017 році згідно з розпорядженнями голови обласної державної адміністрації надано:

- цільову адресну допомогу 2557 мешканцям області, які опинилися у скрутних життєвих обставинах, на загальну суму 23378,7 тис.грн.;

- матеріальну допомогу ветеранам Великої Вітчизняної війни на загальну суму 745 450,00 тис.грн.;

Протягом січня-грудня 2017 року відбулося 8 засідань обласної координаційної ради з питань соціального захисту малозабезпечених верств населення, на яких були розглянуті питання надання матеріальної допомоги на прожиття, лікування та придбання медикаментів ветеранам війни та праці, пенсіонерам, інвалідам, багатодітним сім'ям.

Також передбачено 380,55 тис.грн. на надання стипендій громадянам віком старше 100 років, за 12 місяців 2017 року таку стипендію отримали 55 осіб на загальну суму 356,2 тис.грн.

Також, для малозабезпечених сімей, які виховують дітей з розумовою відсталістю, отримують щоквартальну адресну матеріальну допомогу у сумі 500 грн., у 2017 році заплановано 152,8 тис.грн. У 2017 році було надано такої допомоги 99 сім'ям на загальну суму 148,3 тис.грн.

На 1 січня 2018 року 147,8 тис. сімей області, в яких виховується 84,3 тис. дітей, отримували відповідно до законів України: «Про державну допомогу

сім'ям з дітьми», «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», «Про державну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам» соціальну підтримку з Державного бюджету України, якої виплачено на загальну суму 3170,7 млн.грн.

Станом на 01.01.2018 року в Одеській області охоплення населення субсидіями складає 42% (ціль покриття становила: 517854 домогосподарства) в порівнянні з 65% в середньому по Україні за 2016 рік. На 2017 рік відсоток охоплення на рік не встановлювався. За аналогічний період 2016 року охоплення населення субсидіями складало 44%.

У 2017 році за призначенням житлових субсидій звернулось 189381 домогосподарств, отримують 215865 домогосподарств (49716 домогосподарств вперше призначених), нараховано житлової субсидії на 01.01.2018 на загальну суму 1521,3 млн.грн.; відмовлено - 13037 домогосподарствам.

За 2016 рік за призначенням житлових субсидій звернулось 230735 домогосподарств, отримувало - 210618 домогосподарств (91%), відмовлено - 9570 домогосподарствам. Відсоток відмов по призначенню субсидій у 2017 році складав 7,0% у відношенні до кількості домогосподарств, що звернулися, у 2016 році відсоток відмов складав 4,2%.

Заборгованість із виплати субсидій станом на 01.01.2018 складає 580665,0 тис.грн. За аналогічний період 2016 року заборгованість із виплати субсидій складало 183254,8 тис.грн.

На 01.01.2018, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 №509 «Про облік осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції» на обліку в області перебуває 39605 осіб (28586 сімей) з числа осіб, які переміщені з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції.

За призначенням щомісячної адресної грошової допомоги на покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 «Про надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг», на 01.01.2018 звернулося 30540 сімей. Призначено зазначену допомогу на загальну суму 125158,6 тис.грн.

Кількість осіб, які брали участь в антитерористичній операції на Сході України та перебувають на обліку в органах соціального захисту – 8556, з них – 149 інваліди війни. Згідно з обласною цільовою програмою соціальної підтримки населення на 2016-2017 роки «Захист і Турбота» 92 інваліди війни отримують щомісячну допомогу у розмірі 1000,00 грн., що складає – 61,74%.

На обліку в Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, які мають право на пільги перебуває 117 сімей загиблих в ході антитерористичної операції. Згідно з обласною цільовою програмою соціальної підтримки населення на 2016-2017 роки «Захист і Турбота» 116 сімей отримують щомісячну допомогу у розмірі 2000,00 грн., що складає – 99,14%.

На 1 січня 2018 року чисельність пільговиків, облікованих у Реєстрі по Одеській області, становить 513546 осіб, у т.ч.: інвалідів війни - 6314 осіб; учасників бойових дій - 24571 особа; учасників війни – 14994 особи; громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи – 7054 особи.

На 01.01.2018 обсяг субвенцій, затверджених місцевим бюджетом з державного бюджету на надання пільг зазначеній категорії пільговиків, становить: за користування житлово-комунальними послугами – 311303,8 тис.грн.; за тверде паливо та скраплений газ в балонах – 30059,5 тис.грн.

Нараховано за користування житлово-комунальними послугами – 330761,7 тис.грн.; за тверде паливо та скраплений газ в балонах - 30234,8 тис.грн.

Профінансовано: за користування житлово-комунальними послугами - 233760,1 тис.грн.; тверде паливо та скраплений газ в балонах – 26712,5 тис.грн.

Заборгованість: за користування житлово-комунальними послугами – 97008,7 тис.грн.; тверде паливо та скраплений газ в балонах – 3522,3 тис.грн.

В Одеській області на 1 січня 2018 року в органах праці та соціального захисту населення на обліку для забезпечення санаторно-курортними путівками перебуває (діаграма б):

- 2012 ветеранів війни, з яких забезпечено санаторно-курортними путівками – 449 особи;
- 6450 осіб з інвалідністю загального захворювання та з дитинства, з яких забезпечено – 809 осіб;
- 306 осіб з інвалідністю з захворюванням хребта та спинного мозку (спинальні), з яких забезпечено - 117 осіб.

Діаграма б

Протягом 2017 року у санаторно-курортних закладах України за рахунок коштів Державного бюджету пройшли санаторно-курортне лікування 432 особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи на загальну суму 2260,8 тис.грн., 138 учасників антитерористичної операції Одеської області 117 осіб з інвалідністю (захворювання хребта та спинного мозку - (спинальні) на загальну суму 2131,2 тис.грн.

За 2017 рік видано 669 інвалідних крісел-колісних, 1348 одиниць інших технічних засобів реабілітації (палиці, милиці тощо) та 34868 одиниць протезно-ортопедичних виробів.

Протягом 2017 року на обліку для забезпечення автотранспортом у Департаменті соціального захисту населення обласної державної адміністрації перебуває 2803 особи з інвалідністю. За 12 місяців 2017 року видано 8 автомобілів, які були у використанні: позачерговикам – 1 автомобіль, особам з інвалідністю на загальних умовах – 7 автомобіля, 1 автомобіль видано як гуманітарну допомогу.

У 2016-2017 навчальному році реабілітацію в КУ «Центр професійної реабілітації інвалідів» отримало реабілітаційні послуги з навчання 34 особи з інвалідністю, з них 29 дітей з інвалідністю.

У КУ «Центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів міста Южного» у реабілітаційні послуги отримало 43 особи з інвалідністю, у тому числі 18 дітей з інвалідністю.

В області здійснюється цілеспрямована робота щодо облаштування об'єктів житлового та громадського призначення пандусами для безперешкодного доступу осіб з інвалідністю.

Департаментом соціальної та сімейної політики облдержадміністрації проводиться моніторинг доступності об'єктів житлового та громадського призначення в установах соціального спрямування: управління праці та соціального захисту населення, територіальні центри соціального обслуговування, будинки-інтернати системи соціального захисту, центри соціальної реабілітації дітей-інвалідів системи соціального захисту, центри професійної реабілітації системи соціального захисту, служби у справах дітей, установи змішаного типу для інвалідів та дітей-інвалідів, заклади для бездомних громадян та установи для осіб, звільнених з місць позбавлення волі, центри соціальних служб для сімей, дітей та молоді, центри соціально-психологічної допомоги, соціальні гуртожитки для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, соціальні центри матері та дитини, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями, центри для віл-інфікованих дітей та молоді, центри ре соціалізації наркозалежної молоді.

Зазначений моніторинг проводиться трьома рівнями доступності: повністю доступні, частково та недоступні.

Аналізуючи рівень доступності будівель соціальної сфери в області кількість будівель, в яких розташовані управління праці та соціального захисту населення, становить 42 одиниці, з них: повністю доступних - 33 (78,6%), частково доступних - 7 (16,6%), недоступних - 2 (4,8%).

Кількість будівель, в яких розташовані територіальні центри соціального обслуговування, становить 48 одиниць, із них: повністю доступних - 25 (52,1%), частково доступних - 19 (39,6%), недоступних - 4 (8,3%).

Кількість будівель, в яких розташовані будинки-інтернати системи соціального захисту - 19 одиниць, з них: повністю доступних - 18 (94,7%), частково доступних - 1 (5,3%), недоступних - немає.

Кількість будівель, в яких розташовані центри реабілітації системи соціального захисту, становить 5 одиниць, із них: повністю доступне - 4 (80%), частково доступні - 0 (0%) та недоступні - 1 (20%).

Розвиток громадянського суспільства Політичні партії, релігійні організації

У 2017 році з метою сприяння розвитку в області громадянського суспільства та забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики:

- залучено представників громадської ради при Одеській обласній державній адміністрації до робочої наради з реалізації регіональної програми забезпечення житлом дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Додатково проводились електронні консультації з громадськістю, які розміщені на офіційному веб-порталі Одеської області;

- залучено представників інститутів громадянського суспільства до онлайн-засідання Комітету забезпечення доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до об'єктів соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури при Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України;

- залучено представників громадської ради при Одеській обласній державній адміністрації до участі у регіональному форумі «Правовладдя і суспільство»;

- забезпечено проведення засідання координаційної ради з питань сприяння розвитку громадянського суспільства при голові Одеської обласної адміністрації.

Відповідно до графіків проведення експертних зустрічей для обговорення пріоритетів діяльності Уряду залучались представники громадських об'єднань, науковців, експертів. Проводився збір пропозицій по напрямкам вищезазначених зустрічей через електронні консультації з громадськістю, які були опубліковані на офіційному веб-порталі Одеської області. Загалом за 2017 рік забезпечено проведення 22 експертних зустрічей.

Зараз громадська рада та окремі її представники активно залучаються до консультацій та роботи робочих органів обласної державної адміністрації. Лише за два місяця після затвердження Положення було проведено 4 спільних засідання з питань діяльності обласної державної адміністрації, отримано 6 пропозицій від громадської ради щодо реалізації програм забезпечення дітей-сиріт житлом, проведення конкурсу проектів, розроблених інститутами громадянського суспільства, та формування конкурсної комісії. Представники громадської ради активно приймають участь в розробці проекту регіональної програми розвитку громадянського суспільства в Одеській області та надають пропозиції щодо проведення громадських експертиз органів виконавчої влади.

Розроблений та погоджений проект Регіональної цільової програми сприяння розвитку громадянського суспільства в Одеській області на 2018-2020 роки, яка буде винесена на розгляд чергової сесії Одеської обласної ради в

лютому 2018 року. Проект пройшов економічну та фінансову експертизу та погодження в профільній постійній комісії обласної ради з питань прав людини, свободи слова та інформації та в постійній комісії обласної ради з питань економіки, промисловості, підприємництва, регуляторної політики та інвестиційної діяльності.

План заходів щодо реалізації у 2017 році в Одеській області Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016-2020 роки виконано в повному обсязі.

Одним із важливих завдань у процесі побудови та зміцнення соціальної демократичної правової держави є пошук оптимальних, виважених шляхів, передумов та механізмів взаємодії органів місцевого самоврядування з місцевими державними адміністраціями та налагодження ефективної взаємодії органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування із структурними утвореннями політичних партій.

В Одеській обласній раді (84 депутати) **діє 6 фракцій**: «Опозиційний блок» (23), «Блок Петра Порошенка «Солідарність» (22), «Довіряй ділам» (12), «Батьківщина» (11), «Наш край» (8), «Відродження» (7), позафракційні (1) депутатів.

Голова обласної ради – **А. Урбанський**(БПП «Солідарність»), перший заступник – **О. Радковський** (ВО «Батьківщина»), заступник – **Ю. Дімчогло** ПП «Наш край»).

Сформовано **15 постійних депутатських комісій**, з яких по **5** очолюють представники БПП «Солідарність» та «Довіряй ділам», **2** – «Батьківщина», по **1** – «Наш край», «Відродження» та ПП «Опозиційний блок».

У партійному середовищі проявляє активність **ПП «Блок Петра Порошенка «Солідарність»**, **ВО «Батьківщина»**.

Одним з ключових завдань реформи місцевого самоврядування є забезпечення доступності та якості публічних послуг, максимальною передачею функцій на місцевий рівень.

На 01.01.2018 загальна кількість об'єднань громадян в Одеській області становить 6214 організацій, що на 528 об'єднань більше, ніж рік тому. Також в області діють 280 обласних та регіональних осередків політичних партій.

Більшість громадських об'єднань мають професійну спрямованість – 54,85% від їх загальної кількості; 42,5% - фізкультурно-спортивні; 29,76% - культурно-просвітні, екологічні, національних та дружніх зв'язків; 24,65% - правозахисні, а також спрямовані на розвиток певних територій; 21,44% - об'єднання інвалідів, ветеранів, учасників бойових дій. Молодіжних об'єднань громадян – 12,87%, дитячих – 5,11%, жіночих – 4,67% від загальної кількості громадських об'єднань області.

Найбільш численними громадськими об'єднаннями з фіксованим членством є такі, що спрямовані на поліпшення соціального та матеріального становища окремих цільових груп. Найбільш структурованими – ветеранські, профспілкові організації, а також організації, що захищають інтереси інвалідів, чорнобильців, учасників бойових дій.

Кількість громадських об'єднань майже порівну розподілена за містами та

районами Одеської області: 34,15% від їх загальної кількості зареєстровано в м. Одесі, 26,71% - в інших містах Одеської області, 39,14% - є районними структурами.

Громадські ради функціонують в 14 із 26 районів області, що становить 54 % від загальної кількості місцевих органів виконавчої влади.

Громадські ради функціонують в 5 із 9 міст обласного значення, що становить 56% від кількості виконкомів міст обласного значення.

Загалом активність громадських об'єднань Одеської області є нерівномірною та має переважно ситуаційний характер. Інститути громадянського суспільства часто демонструють неготовність до співпраці з органами публічної влади та небажання брати часткову відповідальність за вирішення суспільно-значущих проблем.

Для роботи з громадськими об'єднаннями розпорядженням голови Одеської обласної державної адміністрації від 23.05.2016 №306/А-2016 «Про затвердження складу громадської ради при Одеській обласній державній адміністрації» було створено громадську раду, до якої увійшли 147 громадських об'єднань, але довгий час цей орган був недієздатним.

На даний час громадська рада та окремі її представники активно залучаються до консультацій та роботи дорадчих органів обласної державної адміністрації. Лише за два місяця після затвердження Положення було проведено 4 спільних засідання з питань діяльності обласної державної адміністрації, отримано 6 пропозицій від громадської ради щодо реалізації програм забезпечення дітей-сиріт житлом, проведення конкурсу проектів, розроблених інститутами громадянського суспільства, та формування конкурсної комісії. Представники громадської ради активно беруть участь у розробці проекту Регіональної цільової програми сприяння розвитку громадянського суспільства в Одеській області на 2018-2020 роки та надають пропозиції щодо проведення громадських експертиз органів виконавчої влади.

Активну участь у суспільно-політичному житті регіону беруть такі громадські об'єднання: ГО «Об'єднання творчої інтелігенції «Асамблея», громадський рух «ВІРА, НАДІЯ, ЛЮБОВ», ГО «Маніфест миру», Ініціативна група волонтерів «Одесити», ГО «Зелена планета майбутнього», Організація інвалідів «Надія в майбутнє», ВГО «Рада багатодітних сімей України»,

«Об'єднання учасників АТО «Кордон», «Рапіра», «Побратими», «Сила єдності», «Союз десантників Одеси», громадське формування з охорони громадського порядку і державного кордону «Поліція громадської безпеки», ГО «Зелений лист».

Найбільш впливовими серед них є такі громадські організації, що сформувались на хвилі майдану та Революції Гідності: «Самооборона Одеси» (В. Кожухар), ГО «Рада громадської безпеки», «Гайдамацька січ» (С. Гуцалюк), «Сила людей» та «Лівий берег», ГО «Оберіг» (Д. Вічик, В. Лабас), яка співпрацює з органами державної влади в питаннях протидії сепаратизму та тероризму.

Благодійні фонди: Одеський благодійний фонд реабілітації та соціальної адаптації громадян без визначеного місця проживання «Шлях додому», «Шлях до свободи», «Міжнародна допомога «Добрий самарянин», «На благо Одеси».

Активно діють об'єднання волонтерів, які займаються організацією допомоги вимушеним переселенцям із зони АТО та матеріальним забезпеченням військових.

Значну допомогу військовослужбовцям у зоні АТО надають такі громадські об'єднання: «Волонтерська сотня Далії Северин», волонтерський центр «Небайдужий народ», військово-патріотичний табір «УКРОП» та інші.

У 2017 році у містах обласного значення та районах Одеської області інститутами громадянського суспільства було проведено близько 170 акцій протесту соціально-економічного та суспільно-політичного характеру, що мали кількість учасників від 20 до 600 осіб.

Більшість протестних акцій були пов'язані з діяльністю місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з питань виділення земельних ділянок та дозволів на початок будівництва; правоохоронної діяльності; проведення виступів російських та українських виконавців, що порушили українське законодавство, а також пов'язані з діяльністю центральних органів виконавчої влади, зокрема проведення пенсійної та освітньої реформ.

Одеська обласна державна адміністрація взаємодіє з понад 1372 релігійними організаціями та 1092 священнослужителями, що діють на території області. Переважна більшість релігійних організацій відноситься до християнства (1313), 16 – до іудаїзму, 11 – до ісламу, 32 – до нетрадиційних та новітніх віросповідань. У цілому матеріальна база релігійних організацій задовольняє потреби віруючих. Процес повернення колишньої церковної власності фактично завершено. В регіоні не спостерігається міжрелігійних конфліктів.